

banjaluka, BiH

Godišnji izvještaj Udružene žene Banja Luka, Bosna i Hercegovina 2006. godina

Kontakt:

Udružene žene Banja Luka

Adresa: Kalemegdanska 18,
78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina
Telefon: ++387 51 458 852
Telefon/faks: ++387 51 458 851
E-mail: office@unitedwomenbl.org
Web: <http://www.unitedwomenbl.org>

1. Uvod

Udružene žene Banja Luka je nevladina organizacija osnovana 16. avgusta 1996 godine u Banja Luci. Kroz aktivnosti i projekte naše organizacije, zalažemo se za poboljšanje društvenog položaja žene i ostvarenje njenog prava na život bez nasilja u porodici i javnom životu. Želimo vidjeti više žena na pozicijama odlučivanja u zvaničnim institucijama Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Naša vizija je: "Žena svijesna njene moći, ravnopravna, poštovana, zaposlena i srećna".

Naša misija je: "Jačanje i afirmisanje žena kroz zalaganje i rad na stvarnom poštovanju i primjeni ženskih ljudskih prava".

Zadovoljstvo nam je predstaviti vam izvještaj Udruženih žena Banja Luka za 2006 godinu. Izvještaj se sastoji od sljedećih dijelova: pregled programa i strateških ciljeva/prioriteta za 2006. godinu, opis političkog, društvenog i ekonomskog okruženja u kojem smo realizovali/le naše aktivnosti, opis realizovanih aktivnosti i postignutih rezultata Udruženih žena Banja Luka u 2006 godini (aktivnosti usmjerene na borbu protiv rodno zasnovanog nasilja, aktivnosti na podizanju javne svijesti o trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini, aktivnosti usmjerene na postizanje ravnopravnosti polova i poboljšanje položaja žena u javnom i političkom životu i naše aktivnosti javnog zalaganja za jačanje položaja žena u društvu i smanjenje diskriminacije po osnovu pola), jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama, seminari i radionice u kojima smo učestvovali/le tokom 2006.godine, prepreke u našem radu, strateški prioriteti i planirane aktivnosti u 2007. godini i finansijski pregled za 2006. godnu.

Nadamo se da će vam informacije prezentovane u ovom izvještaju omogućiti uvid u naš rad tokom 2006. godine i naše planove za 2007. godinu. Članice i članovi i profesionalno osoblje Udruženih žena Banja Luka će vam sa zadovoljstvom obezbjediti sve dodatne informacije o specifičnim aktivnostima, kako bi vam omogućili bolji uvid u naše aktivnosti i rad. Osim toga, ukoliko želite saznati najnovije informacije o našem radu ili preuzeti publikacije pripremljene od strane Udruženih žena Banja Luka tokom 2006. godine, kao i arhivirane publikacije vezane za naše aktivnosti tokom predhodnih godina, molimo vas da posjetite našu web stranicu na: <http://www.unitedwomenbl.org>

2. Pregled programa i strateških ciljeva u 2006. godini

A. Zalaganje protiv nasilja nad ženama i rodno uslovljenog nasilja u Bosni i Hercegovini

Strateški ciljevi: Osiguravanje efikasne podrške i servisa za žene i djecu žrtve nasilja, poboljšanje saradnje i koordinacije nevladinih organizacija i zvaničnih institucija u borbi protiv nasilja nad ženama, javno zalaganje i jačanje javne svijesti o problemu nasilja u porodici i rodno uslovljenog nasilja, kao i ostvarivanje uticaja na donošenje i promjenu diskriminirajućih zakona i javnih politika u ovoj oblasti.

B. Mediji i ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini

Strateški ciljevi: Ostvarivanje uticaja na smanjenje rodni stereotipa u medijima, uticaj na pozitivne promjene medijskih politika i programa u smislu povećanja vidljivosti žena i ženskih problema u medijima, rodno sensitivna edukacija medijskih radnika, kao i stvaranje mogućnosti za uklanjanje rodno uslovljene diskriminacije u svim segmentima društvenog, ekonomskog i političkog života kroz omogućavanje ženama i muškarcima građanima i građankama Banja Luke i Bosne i Hercegovine da se upoznaju sa Zakonom o ravnopravnosti polova u BiH, kreiraju informisano javno mišljenje o gender diskriminaciji i da se aktivno uključe u borbu za poboljšanje položaja žena u našem okruženju.

C. Ravnopravnost polova u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini

Strateški ciljevi: Osnaživanje žena da učestvuju u društvenim promjenama kroz njihovu aktivnu ulogu u kreiranju javnih politika i političkom odlučivanju na lokalnom, entitetskom i državnom nivou Bosne i Hercegovine i javno zalaganje za jednakost polova u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini.

D. Zalaganje protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini

Strateški ciljevi: razvoj i realizacija aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o problemu trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, posebno žena i djece kao najranjivijih kategorija izloženih uticaju kriminalnih mreža trgovaca ljudima u Bosni i Hercegovini i regiji.

3. Političko, društveno i ekonomsko okruženje u kojem smo realizovali/le naše aktivnosti u 2006. godini

A. Promjene i izazovi u institucionalnom okviru/aktivnostima za unaprijeđenje ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini

Tokom 2006. godine, primjetan je napredak u radu institucionalnih/vladinih mehanizama za ravnopravnost polova i njihove saradnje sa ženskim nevladinim organizacijama u Bosni i Hercegovini.

Agencija za ravnopravnost polova BiH i Gender Centri Vlade Republike Srpske i Vlade Federacije BiH, kao ključne institucije u okviru izvršne vlasti su pripremili i predstavili **Zvanični CEDAW izvještaj za Bosnu i Hercegovinu**.¹ **Gender koalicija 19 ženskih nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini** je pripremila i predstavila **NVO Izvještaj u sjeni po CEDAW Konvenciji**², uz koordinaciju i podršku Global Rights Partners for Justice, kancelarije u Bosni i Hercegovini. Dvije aktivistkinje nevladinih organizacija iz Bosne i Hercegovine - Diana Šehić, iz Global Rights kancelarije u Sarajevu i Marijana Senjak, iz NVO Medika Zenica su učestvovala 35. zasjedanju UN CEDAW Komiteta i zalagale se za snažne preporuke usmjerene na unaprijeđenje institucionalne zaštite ženskih ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. **Udružene žene Banja Luka** su učestvovala u izradi dijela Izvještaja u sjeni koji se odnosi na nasilje nad ženama i trgovinu ženama i djevojkama u BiH, kao i konsultacijama nevladinih organizacija prije predstavljanja Izvještaja u sjeni pred UN CEDAW Komitetom u Njujorku, tokom prve polovine 2006. godine.

Gender akcioni plan (GAP) za Bosnu i Hercegovinu³ je pripremljen od strane institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini i odobren od strane Vijeća ministara BiH u septembru 2006. godine, kao prvi opsežni dokument javne politike u oblasti ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini. Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine pokriva 15 ključnih područja djelovanja vladinih institucija u oblasti unaprijeđenja ravnopravnosti polova i poštovanja ženskih ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, kako slijedi: 1. Ravnopravnost polova i Evropske integracije, 2. Saradnja i jačanje kapaciteta, 3. Makroekonomija i razvojne strategije, 4. Rodno senzitivno budžetiranje, 5. Politički život i donošenje odluka, 6. Zapošljavanje, prihodi, beneficije, neplaćeni rad i tržište rada, 7. Socijalno uključivanje, 8. Rodno senzitivni mediji, 9. Cjeloživotno učenje, 10. Prevencija i zaštita zdravlja, 11. Nasilje i trgovina ljudima, 12. Uloga muškaraca, 13. Harmonizacija

¹ Izvještaj o primjeni Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW) za Bosnu i Hercegovinu (Inicijalni i kombinovani prvi, drugi i treći periodični izvještaj) je predstavljen na 35. zasjedanju CEDAW Komiteta Ujedinjenih nacija, koji je održan u maju 2006. godine u Njujorku, SAD. Verzija na S/B/H jezicima se može pronaći na zvaničnoj web prezentaciji Agencije za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine na <http://www.arsbih.gov.ba>

² NVO Izvještaj u sjeni po CEDAW za Bosnu i Hercegovinu može se naći na web stranici Udruženih žena Banja Luka na <http://www.unitedwomenbl.org>, pod linkom publikacije

³ Gender akcioni plan (GAP) za Bosnu i Hercegovinu se može naći na web stranici Agencije za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine na <http://www.arsbih.gov.ba>

profesionalnog i porodičnog života, 14. Rod i održivi okoliš, i 15. Informacione i komunikacione tehnologije.

Početakom 2006. godine, Gender centar Vlade Republike Srpske je intenzivirao **aktivnosti na razvoju javnih politika vezanih za borbu protiv nasilja nad ženama i porodičnog nasilja**. Nakon usvajanja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj (decembar 2005. godine - januar 2006. godine), pokrenut je proces razvoja i usvajanja podzakonskih akata koji bi omogućili primjenu ovog Zakona u praksi. Tokom prve polovine 2006. godine, usvojen je Pravilnik za policijske intervencije u slučajevima nasilja u porodici, pripremljen od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Nacrt pravilnika o zaštiti žrtava nasilja u porodici, pripremljen od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.

Međutim, u prvoj fazi primjene Zakona, postalo je vidljivo da zvanične institucije (policija, centri za socijalni rad, tužilaštva i sudovi) nisu bili u mogućnosti da obezbjede efikasnu primjenu posebnih zaštitnih mjera koje su regulisane ovim Zakonom. Osim toga, budući da Zakon reguliše akt nasilja u porodici kao prekršaj - uprkos velikom pritisku ženskih nevladinih organizacija protiv takve odredbe - kao i da u isto vrijeme nasilje u porodici predstavlja krivično djelo, kako je regulisano u Krivičnim zakonima oba entiteta u Bosni i Hercegovini, ovakva pravna regulativa je stvorila prostor za primjenu duplih standarda i pravnu nesigurnost žrtava nasilja, što su u velikoj većini slučajeva žene i djeca. U januaru 2007. godine, Ministarstvo pravde Republike Srpske je imenovalo Radnu grupu sa ciljem pripreme amandmana na Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske u hitnoj proceduri. Zbog velikog pritiska od strane Udruženih žena Banja Luka i drugih nevladinih organizacija u BiH kroz TV emisije i aktivnosti javnog zalaganja usmjerenih na obezbjeđivanje pravičnog pristupa pravdi i brze i efikasne zaštite žene i djece žrtava nasilja od strane zvaničnih institucija, Ministarstvo prave Republike Srpske je imenovalo pravnu savjetnicu Udruženih žena Banja Luka kao članicu ove Radne grupe.

Gender centar Republike Srpske je takođe pripremio **Nacrt Akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj za 2007. godinu**, pokrenuo uspostavljanje **Radne grupe za pripremu Strategije za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj, za period od 2007. godine do 2011. godine** i poslao inicijativu Vladi Republike Srpske i Narodnoj skupštini Republike Srpske za proglašavanje **2007. godine kao Godine borbe protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj**. Ovi važni dokumenti javne politike se još uvijek nalaze u formi nacрта i još uvijek je neizvjesno kada će biti usvojeni i kad će postati javni. Važno je naglasiti da su vladine institucije, posebno institucionalni mehanizmi za ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini postali otvoreniji za uključivanje i konsultaciju sa lokalnim nevladinim organizacijama u ovim procesima, što je vidljivo iz gore navedenog primjera.

Vjerujemo da to predstavlja jedan od direktnih rezultata naših aktivnosti javnog zalaganja, koje su nam omogućile da probleme vezane za ravnopravnost polova učinimo vidljivijim javnosti, posebno nasilje nad ženama, stereotipno portretisanje žena u medijima i nedovoljan broj žena u institucijama vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini.

Od početka 2006. godine, predstavnice Udruženih žena Banja Luka redovno učestvuju na koordinacijskim sastancima koje organizuju Agencija za ravnopravnost polova u BiH i Gender centar Republike Srpske, gdje imamo mogućnosti da predstavimo svoje stavove i damo komentare i konkretne prijedloge usmjerene na poboljšanje javnih politika u oblasti ravnopravnosti polova u BiH. Pored učešća u pripremanju amandmana na Zakon o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj, pravna savjetnica Udruženih žena Banja Luka učestvuje u radu Radne grupe za pripremu Strategije za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj za period od 2007 - 2011 i savjetnica za ljudska prava Udruženih žena Banja Luka redovno učestvuje na koordinacijskim sastancima sa ovim institucijama.

Pored ovih pozitivnih pomaka, još uvijek su vidljivi brojni izazovi i problemi u radu vladinih institucija na pitanjima ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini. Pored vidljivih napora Gender centara RS i FBiH i Agencije za ravnopravnost polova BiH, veoma malo je učinjeno na

izgradnji održivog okvira za postizanje ravnopravnosti žena i muškaraca u svim oblastima javnog života. Imenovane **kontakt osobe za ravnopravnost polova** u različitim ministarstvima i vladinim institucijama na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, koje treba da koordiniraju aktivnosti uključivanja aspekta ravnopravnosti polova u rad institucija su još uvijek neefikasne. Njihov rad nije transparentan prema javnosti i nemaju kapacitete za aktivniju ulogu u promociji ravnopravnosti polova kao integrisanog dijela javnih politika. Ključni izazov predstavlja put ka reduciranju formalizama i jačanju efikasnosti u radu ovih mehanizama na stvarnoj primjeni postojećih zakona i javnih politika iz oblasti ravnopravnosti polova u BiH. Zbog finansijske podrške od strane međunarodnih agencija i donatora, BiH vlasti na svim nivoima pokazuju tendenciju ka reduciranju finansijske podrške za inicijative i aktivnosti mehanizama za ravnopravnost polova iz zvaničnih budžeta,⁴ što takođe pokazuje odsustvo stvarne volje vladinih institucija u Bosni i Hercegovini za borbu protiv izrazito vidljive diskriminacije po osnovu pola i promovisanje stvarne ravnopravnosti muškaraca i žena u svim oblastima života.

B. Promjene u političkom okruženju i zastupljenosti žena u odlučivanju u Bosni i Hercegovini

Tokom 2006. godine, politički život u Bosni i Hercegovini je nastavio biti opterećen turbulentnim političkim krizama i kontinuiranim pritiskom međunarodne zajednice na lokalne institucije vlasti na svim nivoima da preduzmu političke reforme.

Reforma Ustava Bosne i Hercegovine, reforma policijskih struktura, pregovori sa Evropskom unijom za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju su kreirali zahtjeve za značajna unaprijeđenja u socijalnim i ekonomskim politikama, jačanju vladavine prava i poštovanju ljudskih prava žena i muškaraca građanki i građana Bosne i Hercegovine. Međunarodna zajednica očekuje da BiH vlasti trebaju biti nosioci i imati odgovornost za pove procese. Međutim, rezultati i uticaji ovih procesa su veoma spori i slabo vidljivi očima običnih građanki i građana Bosne i Hercegovine. Pokušaji vodećih političkih lidera u Bosni i Hercegovini da se slože oko minimuma zajedničkih interesa za reformu Ustava BiH su propali i još uvijek je neizvjesno kada će proces pregovora po ovom pitanju biti ponovo otvoren. Pregovori Bosne i Hercegovine sa Evropskom unijom su obilježeni sa velikim pritiskom na vlasti u BiH da uhvate i predaju ključne osobe osumnjičene za ratne zločine - Radovana Karadžića i Ratka Mladića, kao i konstantni monitoring rada novoosnovanog Suda Bosne i Hercegovine - Odjela za ratne zločine. Ovo su ključni politički prioriteti koji okupiraju pažnju lokalnih političara i medija širom Bosne i Hercegovine.

Sa druge strane, loše provedeni procesi privatizacije u oba entiteta u Bosni i Hercegovini su uticali na povećanje stope nezaposlenosti i najviše pogodili sredovječne radnice i radnike velikih preduzeća koja su bila u državnom vlasništvu. Oni su ostavljeni bez ikakve perspektive za pronalazak novog zaposlenja i obezbjeđivanja osnovnih životnih uslova za svoje porodice. Brojni izvještaji vladinih institucija u BiH i međunarodne zajednice govore o uspjesima postignutim u povratku izbjeglica i raseljenih lica i povratku njihove imovine. Međutim, pored formalnog konstitutivnog statusa tri vodeće nacionalne zajednice (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine, veoma malo je učinjeno kako bi se otvorile mogućnosti za povratnike da pronađu posao i ponovo izgrade svoje živote i živote svojih porodica.

Marginalizacija žena i zanemarivanje pitanja ravnopravnosti polova u svim oblastima političkog, društvenog i ekonomskog života su još uvijek jako vidljivi, uprkos kontinuiranim pritiscima lokalnih nevladinih organizacija da se ova pitanja dovedu na društvene i političke dnevne redove. Na brojnim sastancima sa predstavnicima i predstavnicama vladinih institucija u Bosni i Hercegovini i međunarodnih organizacija, kao i putem naših saopštenja za javnost,

⁴ Ovo pitanje je bilo predmet diskusija na koordinacijskim sastancima ženskih nevladinih organizacija i institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini. Gender centri Vlade Republike Srpske i Vlade Federacije BiH i Agencija za ravnopravnost polova BiH su uspostavljani kao zajednički projekat Vlade Finske i Vlade Bosne i Hercegovine (Projekat jednakosti i ravnopravnosti polova - GEEP), u kojem je Vlada Bosne i Hercegovine učestvovala sa manje od 30% finansijskih sredstava. U februaru 2006. godine, GEEP Projekat je završen. Međutim, druge međunarodne agencije i donatori, kao što su Kanadska CIDA, Švedska SIDA, Britanski DFID su pokazali veliku zainteresovanost i nastavili da podržavaju institucionalne mehanizme za ravnopravnost polova. Radi toga, u procesu usvajanja zvaničnih budžeta u BiH za 2006. godinu, BiH vlade su reducirale finansiranje aktivnosti Gender centara i Agencije za ravnopravnost polova.

Udružene žene Banja Luka stalno postavljaju pitanja vezana za nevidljivost žena u odlučivanju o ključnim političkim prioritetima u Bosni i Hercegovini. Zalažemo se za uključivanje žena u sve političke procese, posebno pregovore o reformi Ustava BiH i procese pregovora BiH sa Evropskom unijom. Međutim, osim deklarativne podrške od BiH političkih lidera i pojedinačnih predstavnika međunarodne zajednice u BiH, ne postoji vidljiv napredak na ovom planu.

Početakom 2006. godine, Udružene žene Banja Luka su se pridružile inicijativi 145 lokalnih nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini i entitetskih Gender centara i Agencije za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine usmjerene na **promjene Izbornog zakona Bosne i Hercegovine**. Ova inicijativa je bila od izuzetne važnosti, s obzirom na održavanje opštih izbora u Bosni i Hercegovini u oktobru 2006. godine. Naši ključni zahtjevi su bili sljedeći: svaka kandidatska lista za izbore treba da se sastoji od naizmjenično postavljenih kandidata muškog i ženskog pola⁵ i uvođenje obaveznih podataka vezanih za izbore razvrstanih po polu. Međutim, uprkos činjenici da oba zahtjeva imaju pravno utemeljenje na Zakonu o ravnopravnosti polova BiH,⁶ nakon dva sata žučne diskusije, velika većina delegata Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je glasala protiv zahtjeva za omogućavanje istih šansi ženama i muškarcima u BiH da budu izabrani u organe vlasti. Ovo je najočitiji primjer odsustva stvarne volje za primjenu ravnopravnosti polova u javnom i političkom životu Bosne i Hercegovine. Paradoks predstavlja činjenica da je isti saziv Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine usvojio Zakon o ravnopravnosti polova Bosne i Hercegovine prije tri godine i sada odbija da ga primjeni u praksi.

Kampanja za opšte izbore u Bosni i Hercegovini koji su održani u oktobru 2006. godine je bila obilježena gotovo potpunim odsustvom kandidatkinja iz javnih nastupa i medijskih programa posvećenih izborima. Kandidatkinje su takođe bile nevidljive na bilbordima, posterima, predizbornim TV spotovima koji su sponzorisani od strane političkih stranaka koje su učestvovala na izborima. Udružene žene Banja Luka i druge ženske nevladine organizacije u BiH su učinile dosta napora da podrže candidature žena na izborima, posebno u smislu organizovanja edukacija i izgradnje kapaciteta, konsultacija i obezbjeđivanja prostora u medijima za njihovu promociju i javno zalaganje za veću podršku birača ženama na izborima.

Izborni rezultati i dalji proces uspostavljanja zakonodavne i izvršne vlasti na entitetskom i državnom nivou u BiH su pokazali generalno povećanje zastupljenosti žena na entitetskom nivou, ali i smanjenje broja žena koje učestvuju u institucijama vlasti na državnom nivou.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine ponovo nema niti jednu ženu u svojim redovima, Predsjednik i Podpredsjednici Republike Srpske su muškarci, Predsjednica Federacije BiH je žena, po prvi put od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine - Predstavnički dom ima 12,0% poslanica (14,30% u predhodnom sazivu), Predstavnički dom Narodne skupštine Republike Srpske ima 20,4% poslanica (16,9% u predhodnom sazivu), Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH ima 18,37% poslanica (21,4% u predhodnom sazivu). Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ima sve ministre muškarce i dvije zamjenice ministara - predhodni saziv Vijeća ministara BiH je imaju jednu ženu - Ministricu finansija. U novom sazivu, Vlada Republike Srpske ima dvije ministrice i Vlada Federacije BiH ima jednu ministricu.

Tokom procesa imenovanja novih vlada i domova naroda u parlamentima na entitetskom i državnom nivou BiH, Udružene žene Banja Luka su poslale otvorena pisma Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, kao i liderima svih parlamentarnih političkih stranaka i medijima i pozvale ih na poštovanje Zakona o ravnopravnosti polova u BiH i osiguravanje jednake zastupljenosti žena i muškaraca u ovim tijelima. U narednom periodu, Udružene žene Banja Luka će nastaviti da monitoriraju rad ovih

⁵ Izborni zakon Bosne i Hercegovine (Član 4, Paragraf 19) reguliše da svaka kandidatska lista za izbore mora imati najmanje jednu trećinu kandidata "manje zastupljenog pola."

⁶ Član 15. Zakona o ravnopravnosti polova BiH (maj 2003. godine) zahtjeva jednaku zastupljenost žena i muškaraca u svim tijelima vlasti i upravljanja - uključujući tijela sudske, zakonodavne i izvršne vlasti. Član 18. Zakona reguliše da svi statistički podaci i informacije koje se prikupljaju, bilježe i procesuiraju od strane državnih organa i institucija na svim nivoima, javnim i privatnim preduzećima i ustanovama, kao i drugim subjektima, moraju biti razvrstani po polu. Pored toga, član 30. Zakona reguliše obavezu usklađivanja svih državnih i entitetskih zakona sa odredbama Zakona o ravnopravnosti polova u BiH u periodu od 6 mjeseci od njegovog usvajanja.

institucija i informišu javnost o svim kršenjima Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, u cilju stvaranja pritiska javnosti za pozitivne promjene u pravcu povećanja zastupljenosti žena u organima vlasti i procesima donošenja odluka.

Ključni argument političkih lidera u Bosni i Hercegovini u vezi sa nedostatkom žena u političkim pregovorima i odlučivanju jeste da ne postoji mnogo stručnih i profesionalnih žena sa poznavanjem politike i ekonomije koje bi dale kreativan i koristan doprinos rješavanju političke i ekonomske krize u zemlji. Osim toga, muške političke elite još uvijek nisu spremne da daju više prostora ženama u političkom odlučivanju i većina muškaraca političara u BiH vjeruje da se žene moraju same izboriti za svoj prostor u političkom i društvenom životu. Ovi argumenti odražavaju nedostatak svijesti o jednakoj odgovornosti žena i muškaraca za postizanje ravnopravnosti polova u političkom i javnom životu i neophodnosti promovisanja aktivne uloge oba pola u procesima inegriranja ravnopravnosti polova u BiH društvu.

C. Promjene u medijskom fokusu na probleme žena i pitanja ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini

Udružene žene Banja Luka su nastavile da monitoriraju rad medija u BiH i njihovo izvještavanje o problemima žena i pitanjima vezanim za ravnopravnost polova. Tokom 2006. godine, primjetile smo malo povećanje u broju medijskih izvještaja o ženama i ravnopravnosti polova, naročito povećan broj članaka u štampanim medijima i TV priloga o problemima vezanim za nasilje nad ženama i nedovoljnu zastupljenost žena u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini. Neki privatni štampani mediji, kao što je popularni nezavisni politički magazin "**B&H DANI**" iz **Sarajeva** su počeli sa objavljivanjem specijalnih izvještaja o ženskim pitanjima i ravnopravnosti polova pod nazivom "**Žene osvajaju Bosnu i Hercegovinu.**" Pored toga, vidljiv je napredak u smislu korištenja rodno sensitivnog jezika u medijima. Međutim, još uvijek je vidljivo da su vijesti u kojima su subjekt žene dominantne u takozvanim "crnim hronikama" - uglavnom vijesti o nasilju nad ženama i nasilju u porodici. U slučaju elektronskih medija, diskriminacija i zloupotreba žena je još uvijek jako vidljiva - na primjer, jedna od vodećih privatnih televiziji u BiH "Alternativna televizija" Banja Luka je tokom 2006. godine u centralnim vijestima objavila priču o slučaju seksualnog uznemiravanja nad učenicama od strane profesora u srednjoj školi u Prnjavoru. Vijest je šokantna jer je reporter otkrio kompletan identitet članova porodice jedne od žrtava, izlažući je time opasnosti od daljih nasrtaja i uznemiravanja. Ova vijest je izazvala brojne članke u lokalnim štampanim medijima - većina je naglašavala stereotipne pretpostavke o "sumnjivom moralu" žrtava, dok niti jedna od ovih priča nije otkrila identitet profesora koji je osumnjičen za seksualno uznemiravanje učenica. Ovakva vrsta izvještavanja samo potvrđuje i učvršćuje društvene predrasude i tabu teme i ne doprinosi napretku u borbi protiv diskriminacije i nasilja po osnovu pola.

Drugi primjer predstavlja pritisak medija za svjedočenje žena žrtava nasilja u javnosti o njihovim "slučajevima", što svakako ne doprinosi podizanju svijesti o problemu nasilja nad ženama, već samo retraumatizira žene koje su preživjele nasilje i ugrožava njihovu privatnost. Putem saopštenja za javnost, konferencija za novinare i aktivnosti javnog zalaganja, Udružene žene Banja Luka se zalažu za zaštitu privatnosti i identiteta žrtava nasilja, ne-stereotipno izvještavanje i predstavljanja karakteristika i oblika nasilja nad ženama, bez otkrivanja specifičnih detalja o identitetu žrtava u konkretnim slučajevima nasilja.

Mediji su nastavili sa praksom traganja za komentarima od političarki i članica nevladinih organizacija o takozvanim "ženskim pitanjima", kao što su nasilje nad ženama, trgovina ženama i prisilna prostitucija, nedostatak žena u organima vlasti i odlučivanja i sl., dok su ključna politička pitanja u medijima komentarisana gotovo isključivo od strane muškaraca političkih lidera i zvaničnika vladinih institucija. Putem realizovanih programskih aktivnosti, Udružene žene Banja Luka nastavljaju da se bore protiv stereotipa u medijima i utiču na pozitivne promjene u medijskim politikama i izvještavanju o ženskim ljudskim pravima i ravnopravnosti polova.

4. Realizovane aktivnosti/projekti

Aktivnosti Udruženih žena Banja Luka tokom 2006. godine su se direktno vezivale za naše programske oblasti i strateške ciljeve naše organizacije.

A. Zalaganje protiv nasilja nad ženama i nasilja po osnovu pola u Bosni i Hercegovini

A.1 Žena i pravo - Faza 10 - 2006 Obezbjedivanje pravne i psihosocijalne pomoći za žene žrtve nasilja

Zahvaljujući razumjevanju i dugoročnoj podršci Kvinna till Kvinna Fondacije iz Švedske, Udružene žene Banja Luka i Helsinški parlament građana Banja Luka realizuju ovaj projekat od 1997. godine.

Aktivnosti realizovane u 2006. godini: besplatna pravna pomoć i zastupanje na sudu i pred drugim institucijama od strane pravnice i advokaticice, besplatna pomoć socijalne radnice i psihološkinje, SOS telefonske linije za žene i djevojke žrtve nasilja, diskusione grupe za žene i djevojke žrtve nasilja u porodici, medijske aktivnosti usmjerene na promociju ženskih pitanja i ravnopravnosti polova u našoj lokalnoj zajednici, monitoriranje napretka u implementaciji zakona, planiranje i organizovanje ad-hoc aktivnosti javnog zalaganja usmjerenih na poboljšanje statusa ženskih ljudskih prava i ravnopravnosti polova na lokalnom, državnom i regionalnom nivou, organizovanje jednodnevne radionice strateškog planiranja sa policijom i drugim vladinim institucijama, organizovanje dvije jednodnevne radionice sa medicinskim radnicama/cima iz centara porodične medicine i drugih zdravstvenih institucija u regiji Banja Luka i organizovanje periodičnih radnih i koordinacijskih sastanaka sa predstavnicima/cama vladinih institucija koje rade na problemu nasilja u porodici.

Postignuti rezultati:

- Pružanje pravne i psihosocijalne pomoći za **768** žena iz Banja Luke i regije koju pokriva Grad Banja Luka i uspješno završavanje **96** slučajeva (neki od ovih slučajeva su bili inicirani tokom 2004. i 2005. godine);

- SOS telefon za žene i djevojke žrtve nasilja je primio **1176** poziva za pomoć, u velikoj većini slučajeva od žena žrtava nasilja;

- Žene i djevojke žrtve nasilja su imale podršku drugih žena koje su preživjele nasilje u porodici putem **redovnih sastanaka diskusionih grupa**. Imale su mogućnost da se sretnu i otvoreno govore o svom problemu i pokušaju da ga zajedno prevaziđu. Naša podrška i organizovanje diskusionih grupa je takođe služila kao jedna vrsta edukacije za žene, u smislu usvajanja tehnika samopomoći, kako bi se uspješno borili sa svojim problemima u budućnosti i kako bi pomogle drugim ženama u svom okruženju. Primjetile smo da su one žene koje su već duže vrijeme dolazile na sastanke diskusionih grupa dobile vidljivo samopouzdanje i postale otvorenije i počele da govore o svojim životima "izvan nasilja" i mi smo im pomogle da identifikuju svoje planove za budućnost.

- "**Knjiga moje prijateljice**" - Vodič za žene žrtve nasilja koju smo napravile i objavile tokom predhodnih godina realizacije projekta je veoma dobro prihvaćena od strane korisnica "Žena i pravo" projekta, ali i predstavnika/ca zvaničnih institucija koje rade sa žrtvama nasilja. Knjiga nam je omogućila da povećamo broj žena koje su informisane o svojim pravima i mogućnostima da izađu iz začaranog kruga nasilja. Kroz komentare i povratne informacije koje smo dobili od strane predstavnika/ca centara za socijalni rad i policije, shvatili smo da Knjiga moje prijateljice predstavlja korisno sredstvo u njihovom radu sa ženama žrtvama nasilja, povećanje njihove senzibilnosti i prevazilaženje patrijarhalnih predrasuda prema problemu nasilja nad ženama u našem društvu.

- Nasilje nad ženama je postalo vidljivije u javnosti da povećanjem naše medijske vidljivosti putem učešća predstavnica/ka Udruženih žena Banja Luka u različitim vidovima medijskih aktivnosti - TV i radio programima, konferencijama za novinare i davanjem izjava za štampane medije koji su objavljivali članke i novinske tekstove o nasilju nad ženama. Pored povećanog broja žena koje su tražile pravnu i psihosocijalnu pomoć i podršku i povećanog broja SOS poziva, primjetili smo povećanje interesa građana/ki Banja Luke za naše aktivnosti usmjerene na prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici.

- Medijska vidljivost i kontinuirano lobiranje zvaničnih institucija na lokalnom nivou za prepoznavanje nasilja nad ženama kao društvenog problema, pomoglo nam je da obezbjedimo podršku **Gradske uprave Banja Luka u 2006. godini za obavljanje završnih radova rekonstrukcije sigurne kuće kroz GAP Projekat (Projekat Upravne Odgovornosti, koji je podržan od strane SIDA-e Švedska i USAID-a SAD.**

- **Radionice o nasilju u porodici za medicinske radnike/ce u regiji Banja Luke** su uticale na povećanje njihove senzibilnosti za probleme nasilja u porodici i uticale na njihov efikasniji pristup u pružanju pomoći ženama i djeci žrtvama nasilja. **Tokom 2006. godine, 32 medicinska radnika/ce iz Banja Luke, Prnjavora, Novog Grada, Laktaša, Srpca, Čelinca, Gradiške, Kotor Varoši, Kneževa, Omarske i Mrkonjić Grada su učestvovali u dvije jednodnevne radionice organizovane u Banja Luci.** Putem ovih radionica, unaprijedile smo njihove vještine za pružanje pomoći ženama i djeci žrtvama nasilja i omogućile smo im da identifikuju konkretne korake poboljšanje medicinskih usluga za žene žrtve nasilja. Svi/e učesnici/ce radionica su izjavili/le da su im radionice omogućile da nauče više o nasilju u porodici, posebno iz perspektive pravne, socijalne i ekonomske dimenzije ovog problema, kao i da saznaju više o aktivnostima lokalnih nevladinih organizacija koje rade sa ženama i djecom žrtvama nasilja u porodici.

- Putem kontinuirane komunikacije Udruženih žena Banja Luka sa Centrom za socijalni rad Banja Luka i policijom i kroz naš zajednički rad na podršci ženama žrtvama nasilja, utičemo na pozitivne promjene u njihovim stavovima prema nasilju nad ženama i radimo na podizanju njihove svijesti o svim aspektima nasilja. Smatramo ovo važnim dijelom našeg rada i proširenom mogućnošću za edukovanje pojedinaca/ki u zvaničnim institucijama, pored rada u jednodnevnim radionicama o nasilju u porodici.

A.2 Otvaranje sigurne kuće/skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji Banja Luka

Tokom 2006. godine, Udružene žene Banja Luka su nastavile sa radom na inicijativi otvaranja sigurne kuće/skloništa sa ciljem obezbjeđivanja privremenog smještaja i podrške ženama i djeci žrtvama nasilja u porodici u periodu akutnog nasilja i prevazilaženja nedostatka institucionalne podrške žrtvama nasilja. Zahvaljujući dugotrajnom lobiranju za ovu inicijativu, **u februaru 2006. godine, Udružene žene Banja Luka su dobile finansijsku podršku od strane Gradske uprave Banja Luka preko Centra za socijalni rad Banja Luka u iznosu od 50000,79 KM, kao jednokratnu pomoć za kupovinu namještaja i kućanskih aparata za sklonište. Pored toga, Gradska uprava Banja Luka je obezbjedila podršku za početni rad sigurne kuće u iznosu od 19.998,36 KM.**

Udružene žene Banja Luka su zvanično otvorile sigurnu kuću 11. decembra 2006. godine. Sigurna kuća će biti spremna da primi prve korisnice početkom 2007. godine, kada završimo sa administrativnim procedurama dobijanja potrebnih dozvola i angažovanja osoblja sigurne kuće.

Udružene žene Banja Luka će nastaviti sa aktivnostima javnog zalaganja i lobiranja usmjerenim na obezbjeđivanje dugoročne finansijske sigurnosti za sigurnu kuću kroz budžet Grada Banja Luka.

Volonterska akcija "Sigurna kuća" - avgust 2006. godine

Uz podršku **Omladinskog komunikativnog centra Banja Luka**, u periodu **od 22. do 23. avgusta 2006. godine**, Udružene žene Banja Luka su organizovale volontersku akciju čišćenja sigurne kuće/skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji koju pokriva grad Banja Luka. Trideset (30) volontera/ki Udruženih žena Banja Luka i Omladinskog komunikativnog centra Banja Luka su učestvovali u čišćenju sigurne kuće i farbanju ograde oba dana, u periodu od 9:00 do 15:00 časova. Lokalne privatne kompanije "**Central**", "**Tropik**" i "**Kosig Dunav osiguranje**" iz Banja Luke su podržale akciju obezbjeđivanjem prevoza i hrane za volontere/ke, te kupovinom farbe za farbanje ograde.

Akcija je zabilježena i od strane elektronskih i štamapnih medija - Radio televizije Republike Srpske (RTRS), Alternativne televizije (ATV) Banja Luka i dnevnih novina Blic i Fokus.

A.3 Istraživanje "Nivo svijesti o problemu nasilja u porodici među učenicima i učenicama osmih razreda osnovnih škola u Banja Luci"

Udružene žene Banja Luka su sprovele ovo istraživanje tokom perioda od jedne sedmice u decembru 2005. godine, kao doprinos aktivnostima Kampanje 16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama. Rezultati istraživanja su sistematizirani i analizirani u januaru 2006. godine. Ciljna grupa ovog istraživanja su bili učenici i učenice osmih razreda u pet osnovnih škola u Banja Luci - Borislav Stanković, Branislav Nušić, Branko Radičević, Georgij Stojkov Rakovski i Jovan Cvijić.

Osnovni cilj istraživanja je bio identifikovanje nivoa svijesti učenika i učenica osmih razreda osnovnih škola o problemu i obimu nasilja u porodici u njihovom okruženju. Učesnici/ce istraživanja su bili/e 206 učenika/ca, dobi od 13 - 15 godina - 101 djevojčica i 105 dječaka.

Rezultati istraživanja pokazuju nizak nivo svijesti o problemu nasilja u porodici među dječacima i djevojčicama ove dobi. Kao nasilje u porodici, oni uglavnom prepoznaju fizički oblik nasilja da tjelesnim povredama ili neke oblike seksualnog nasilja. Ovo može biti protumačeno kao posljedica velikog broja medijskih sadržaja koji uključuju seksualno nasilje. Dječaci i djevojčice koji su učestvovali u ovom istraživanju ne prepoznaju psihološko i ekonomsko nasilje kao vid nasilja u porodici.

Kao najčešće žrtve nasilja, dječaci i djevojčice su identifikovali žene i djecu. Muževi i očevi su identifikovani kao najčešći nasilnici. Veliki broj dječaka i djevojčica su čuli za problem nasilja u porodici uglavnom putem medija. Oni identifikuju zloupotrebu alkohola i droga kao najčešće uzroke nasilja u porodici. Kao razloge zbog čega žene trpe nasilje, dječaci i djevojčice su identifikovali predrasude da brak treba biti sačuvan po svaku cijenu, kako bi se sačuvao porodični život. U velikom broju slučajeva, djeca nisu razgovarala o problemu nasilja u porodici u bilo kakvim prilikama ili okolnostima, jer vjeruju da ovo predstavlja privatni problem. Mali broj dječaka i djevojčica su izjavili da o ovom problemu povremeno razgovaraju tokom časova odjeljske zajednice.⁷

A.4) Doprinos Udruženih žena Banja Luka Globalnoj kampanji "16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama" u 2006. godini

U 2006. godini, Udružene žene Banja Luka su organizovale brojne lokalne aktivnosti kao doprinos i podršku Globalnoj kampanji "**16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama.**" Iako je kampanja zvanično počela **25. novembra, na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama**, Udružene žene Banja Luka su počele svoje aktivnosti u 2006. godini 15. novembra 2006. godine, sa postavljanjem bilborda na ulicama Banja Luke. Udružene žene Banja Luka su dobile finansijsku podršku od **Globalnog fonda za žene iz SAD-a** za aktivnosti kampanje u 2006. godini.

Tokom kampanje u 2006. godini, Udružene žene Banja Luka su promovisale SOS telefon i sigurnu kuću za žene i djecu žrtve nasilja u porodici. **Bilbord kampanja** je zvanično trajala do

⁷ Kompletan izvještaj ovog istraživanja na našem jeziku je dostupan na web stranici Udruženih žena Banja Luka na: <http://www.unitedwomenbl.org>, pod linkom istraživanja

15. decembra 2006. godine, ali smo primjetile da neki bilbordi nisu bili uklonjeni sa ulica Banja Luke do kraja januara 2007. godine.

Pored bilbord kampanje, Udružene žene Banja Luka su takođe organizovale **poster i liflet kampanju**, sa osnovnim ciljem promovisanja SOS telefona i sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci. U 2006. godini, liflet kampanja je teritorijalno pokrila cijelu Bosnu i Hercegovinu, kao podrška lokalnim kampanjama koje su naše sestrinske organizacije organizovale širom BiH i kako bi ujedinile svoj glas u cilju podizanja svijesti javnosti o široko rasprostranjenom problemu nasilja nad ženama u našem društvu.

Udružene žene Banja Luka su kreirale liflet sa informacijama o SOS telefonima u Bosni i Hercegovini, kako bi ga učinile korisnim izvorom informacija za sve građanke i građane Bosne i Hercegovine.

Kampanju smo počele **konferencijom za novinare 25. novembra 2006. godine**, u Međunarodnom pres centru u Banja Luci. Članice i podržavateljke Udruženih žena Banja Luka su informisale novinarke i novinare i širu javnost o našim trenutnim aktivnostima usmjerenim na prevenciju nasilja u porodici. Posebno smo naglasile podatke o primljenim SOS pozivima od strane žrtava nasilja u 2006. godini, kao i aktivnosti na otvaranju sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci.

Učesnice konferencije za novinare su bile predstavnice Udruženih žena Banja Luka - Nada Golubović, Amela Bašić i Aleksandra Radeta-Stegić. Ljiljana Radovanović, predstavnik Gradske uprave Banja Luka je podržala naše aktivnosti kroz prepoznavanje nasilja u porodici kao društvenog problema, a ne privatnog problema žrtava, što smatramo važnim uspjehom naših aktivnosti.

Pregled aktivnosti Udruženih žena Banja Luka u okviru 16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama

1. decembar 2006. godine - Na međunarodni dan borbe protiv HIV-a/AIDS-a, aktivnost podizanja svijesti o ovom problemu, na poziv Asocijacije za seksualno i reproduktivno zdravlje "XY" iz Sarajeva.

6. decembar 2006. godine - Na međunarodni dan borbe protiv muškog nasilja, javna tribina "Diskriminacija žena i ljudska prava - od lokalnog do globalnog problema" sa uvodničarkom Snježanom Savić, profesoricom na Pravnom fakultetu u Banja Luci i uvodničarem Nikolom Dorontićeom, predstavnikom Centra za socijalni rad Banja Luka.

7. decembar 2006. godine - Okrugli sto "Diskriminacija i marginalizacija žena u politici" u cilju isticanja važnog područja društvenog života u kojem postoje veoma izražena kršenja ženskih ljudskih prava.

8. decembar 2006. godine - Uoči 10. decembra, Međunarodnog dana ljudskih prava, konferencija za novinare u Banja Luci, sa fokusom na probleme marginalizacije mladih ljudi i žena.

9. decembar 2006. godine - TV emisija sa Jadrankom Miličević, predstavnicom Fondacije CURE iz Sarajeva, Nikolom Dorontićeom, predstavnikom Centra za socijalni rad Banja Luka i Aleksandrom Radeta -Stegić, predstavnicom Udruženih žena Banja Luka. TV emisija se fokusirala na specifična područja kršenja ženskih ljudskih prava i predstavila aktivnosti Udruženih žena Banja Luka i drugih nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini, u okviru kampanje 16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama u 2006. godini.

B. Mediji i ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini

B.1 Ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini = Informisano javno mišljenje i rodno sensitivni mediji

Udružene žene Banja Luka realizuju ovaj projekat od 2005. godine, zahvaljujući dugoročnoj podršci **Evangelischer Entwicklungsdienst - EED, iz Njemačke** i partnerstvu sa **Amica e.V. iz Frajburga, Njemačka**.

Aktivnosti realizovane tokom 2006. godine: Organizovanje šest TV programa/diskusija koje su se fokusirale na specifične teme iz Zakona o ravnopravnost polova u Bosni i

Hercegovini - "Ravnopravnost polova i socijalna zaštita", emitovana 11. februara 2006. godine, "Ravnopravnost polova i zdravstvena zaštita", emitovana 29. aprila 2006. godine, "Ravnopravnost polova i mediji", emitovana 24. juna 2006. godine, "Ravnopravnost polova u javnom i političkom životu," emitovana 26. avgusta 2006. godine, "Sankcije u okviru Zakona o ravnopravnosti polova u BiH," emitovana 7. oktobra 2006. godine, i "Obaveze vladinih institucija na implementaciji Zakona o ravnopravnosti polova u BiH", emitovana 2. decembra 2006. godine, organizacija radnih sastanaka sa novinarkama i aktivistkinjama nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini - 27.-28. februara 2006. godine, 19.-20. septembra 2006. godine i jednodnevnog sastanka 10. decembra 2006. godine, realizacija monitoringa medija 8. marta 2006. godine i terenskog istraživanja usmjerenog na stvaranje uslova za aktivnosti javnog zalaganja za povećanje gender senzibilnosti medija, priprema, štampanje i distribucija publikacije "**Mediji i ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini**"⁸, saradnja sa Amica e.V. iz Frajburga, Njemačka, u vidu partnerstva i konsultantske podrške za upravljanje projektom i u smislu rada na organizacijskom razvoju Udruženih žena Banja Luka, uspostavljanje Internet prezentacije Udruženih žena Banja Luka i medijskog projekta i zalaganje za pozitivne promjene u javnim politikama vezanim za ženska ljudska prava, ravnopravnost polova i pristup žena medijima u Bosni i Hercegovini.

Postignuti rezultati:

***Kroz emitovanje TV programa/diskusija na Radio televiziji Republike Srpske (RTRS), uspjeli smo da zainteresujemo veliki broj građana i građanki Bosne i Hercegovine i unaprijedimo njihova znanja o važnim pitanjima vezanim za ravnopravnost polova, kao i zakonodavnoj zaštiti koja postoji u okviru Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini**

- Tokom 2006. godine, 154 građanina/ke BiH - 112 (72,70%) žena i 42 (27,30%) muškarca su kontaktirali RTRS studio tokom emitovanja TV programa/diskusija i dali svoje komentare vezane za teme emisija. U poređenju sa 2005. godinom, ovo predstavlja povećanje za otprilike 40% u ukupnom broju poziva građanki i građana Bosne i Hercegovine tokom emitovanja naših TV emisija/diskusija o temama vezanim za ravnopravnost polova u okviru ovog projekta;

- Tokom 2006. godine, 376 građana/ki BiH - 283 (75,27%) žene i 93 (24,73%) muškarca su kontaktirali kancelariju Udruženih žena Banja Luka i tražili dodatne informacije o temama koje su bile fokus TV emisija/diskusija. U poređenju sa 2005. godinom, ovo predstavlja povećanje za otprilike 10% u ukupnom broju poziva. Važno je napomenuti da se broj poziva građana BiH koji su od nas zahtijevali dodatne informacije povećao - od 13,70% u 2005. godini, do 24,73% u 2006. godini, što takođe ukazuje na povećanu svijest javnosti o problemima vezanim za ravnopravnost polova i njihov uticaj na žene i muškarce u BiH društvu.

Većina žena nas je kontaktirala da dobije informacije o našim aktivnostima na pružanju pomoći žrtvama nasilja - sigurnoj kući, SOS telefonima, pravnoj i psihosocijalnoj pomoći, da prijavi nepravilnosti u radu lokalnih socijalnih i zdravstvenih servisa, da dobije kopiju Zakona o ravnopravnosti polova u BiH i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj. Većina muškaraca nas je kontaktirala da prijave slučajeve diskriminacije na radnom mjestu, slabe socijalne usluge, mogućnost zaštite prava penzionera, kao i da prijave slučajeve nasilja nad članovima porodice i nasilje nad djecom u školama. Iz perspektive našeg rada, ovo predstavlja ohrabrujući znak pozitivnih promjena u društvenim stavovima i predrasudama o ulozi žena i muškaraca u BiH društvu, kao i važnosti diskusije o diskriminaciji po osnovu pola u vezi sa gorućim temama i političkim, socijalnim i ekonomskim problemima u BiH društvu;

***Unaprijeđena komunikacija i saradnja sa zvaničnim institucijama na lokalnom, entitetskom i državnom nivou u Bosni i Hercegovini, posebno sa onim institucijama koje su odgovorne za kreiranje i praktičnu realizaciju javnih politika u oblasti unaprijeđenja ženskih ljudskih prava i ravnopravnosti polova**

⁸ Publikacija je dostupna na web prezentaciji Udruženih žena Banja Luka <http://www.unitedwomenbl.org>, pod linkom publikacije

- U 2006. godini, unaprijedili smo saradnju sa policijom, SIPA Regionalnom kancelarijom u Banja Luci, Centrom za socijalni rad, Gradskom upravom Banja Luka i Medicinskim centrom Banja Luka u našim aktivnostima usmjerenim na obezbjeđivanje pomoći za žene i djecu žrtve nasilja u regiji koju pokriva Grad Banja Luka. Inicirale smo i uspješno organizovale brojne radne sastanke sa predstavnicima/cama navedenih institucija i uspjele obezbjediti djelomičnu finansijsku podršku za tekuće troškove sigurne kuće u 2007. godini, što nam je omogućilo da zvanično otvorimo sigurnu kuću početkom decembra 2006. godine za prve korisnice/ke, žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji Banja Luka. Zahvaljujući našim medijskim aktivnostima, usmjerenim na činjenje nasilja vidljivim u našoj lokalnoj zajednici i BiH, uspjele smo da obezbjedimo inicijalnu podršku za tekuće troškove sigurne kuće u 2007. godini iz budžeta Grada Banja Luka. Pored toga, Centar za socijalni rad Banja Luka će pokriti troškove boravka svake žene i maloljetne djece žrtava nasilja u porodici koji budu smješteni u sigurnu kuću iz njihovih budžetskih sredstava.

- U 2006. godini, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je pozvana da učestvuje u **Radnoj grupi za razvoj strategije za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj za period od 2007 do 2011.** Ova ekspertska grupa je sastavljena od predstavnika/ca zvaničnih institucija u Republici Srpskoj (Gender centar, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, centri za socijalni rad, Ministarstvo porodice, omladine i sporta, Ministarstvo finansija i predstavnika/ca sudova) i predstavnicu ženskih nevladinih organizacija u Republici Srpskoj. Ova radna grupa bi trebalo da napravi strategiju, uključujući akcioni plan i specifične mjere koje će unaprijediti zaštitu od nasilja u porodici u Republici Srpskoj i poboljšati koordinaciju lokalnih institucija i nevladinih organizacija u radu na ovom problemu.

- Zahvaljujući našim TV programima/diskusijama, **uspjele smo da lobiramo ministra zdravlja i socijalne zaštite u Republici Srpskoj da usvoji pravilo o besplatnom porodu za sve žene u Republici Srpskoj, bez obzira da li imaju zdravstveno osiguranje ili ne.** Pored toga, **Vlada Republike Srpske je odlučila da uspostavi poseban fond pod nazivom "Četvrto dijete", koji omogućava jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 1000 KM za sve žene koje rode četvrto dijete.**

- U 2006. godini, predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na **koordinacijskim sastancima sa Agencijom za ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini, Gender Centrima Vlade Republike Srpske i Vlade Federacije BiH i Komisijom za ravnopravnost polova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,** što nam je omogućilo da dobijemo informacije o statusu razvoja i primjene javnih politika u oblasti ravnopravnosti polova u BiH, damo kritičko mišljenje o radu zvaničnih institucija i predložimo aktivnosti koje bi unaprijedile ženska ljudska prava u Bosni i Hercegovini.

- U 2006. godini, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala u radu **Državne radne grupe za pripreme komentara na Zakon o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini,** koja se sastoji od predstavnika/ca institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova (Agencija za ravnopravnost polova u BiH), pravnih eksperata i ekspertica i predstavnika/ca nevladinih organizacija u BiH. Rezultat ove inicijative bi trebao biti kreiranje efikasnog alata za primjenu Zakona o ravnopravnosti polova u BiH u sudskoj zaštiti na svim nivoima i pripremljene preporuke za edukaciju sudija i tužilaca o primjeni Zakona u praksi.

- Udružene žene Banja Luka su pripremile **komentare na državni izvještaj Bosne i Hercegovine po Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)** u dijelu koji se odnosi na nasilje nad ženama i portretisanje žena u medijima i poslale ih Agenciji za ravnopravnost polova u BiH. Informisane smo da su naši komentari integrisani u državni izvještaj i kao takvi predstavljeni pred CEDAW Komitetom Ujedinjenih nacija na 35. sjednici, održanoj u maju 2006. godine u Njujorku.

- Predstavnicu Udruženih žena Banja Luka je nastavila učestvovati u radu **Savjetodavne grupe za planiranje aktivnosti Državnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.** Naša predstavnicu učestvuje na periodičnim radnim sastancima i omogućava nam da imamo direktan uticaj na kreiranje državnih politika i odgovora na problem trgovine ženama i djevojkama u Bosni i Hercegovini.

***Napredak u povećanju gender senzibilnosti medija u Bosni i Hercegovini i pozitivni uticaj na osnaživanje novinarki i novinara, urednika i urednica i drugih medijskih radnika/ca u smislu njihove aktivne uloge u smanjenju gender stereotipa i diskriminacije žena u medijima**

- **Kvantitativno poboljšanje u medijskom fokusu na pitanja ravnopravnosti polova** - povećano prisustvo tema koja se odnose na ravnopravnost polova u vijestima i specijalizovanim programima, kao što je uvođenje gender sensitivnog jezika kao dio zvanične politike Radio televizije Republike Srpske - javnog emitera u Republici Srpskoj.

- Putem redovnog monitoringa TV programa, Udružene žene Banja Luka su primjetile da **privatne TV stanice sa velikom stopom gledanosti**, kao što su Alternativna televizija Banja Luka i BN Televizija iz Bijeljine **su počele da obraćaju pažnju na pozivanje gostiju i gošći u popularne TV talk show programe i TV diskusije o političkim i društvenim temama**. Pored toga, neki od uticajnijih političkih magazina, kao što je sedmični magazin BIH DANI iz Sarajeva je uveo specijalne izvještaje o ženskim pitanjima i ravnopravnosti polova, pod nazivom "Žene osvajaju Bosnu i Hercegovinu." Udružene žene Banja Luka vjeruju da ova unaprijeđenja predstavljaju direktni rezultat naših javnih apela i rada sa medijima na uvođenju gender sensitivnih medijskih politika u njihovom radu.

- Oko **70% novinarki koje su učestvovala na radionici o ravnopravnosti polova u medijima tokom 2005. godine su nastavile da aktivno učestvuju u promovisanju ravnopravnosti polova** kroz učešće na redovnim radnim sastancima, medijskom monitoringu i terenskom istraživanju usmjerenom na stvaranje uslova za akcije javnog zalaganja za povećanje gender senzitivnosti medija u Bosni i Hercegovini.

- Kao rezultat naše dugoročne saradnje sa Radio televizijom Republike Srpske (RTRS) na pripremi i emitovanju TV programa/diskusija i edukaciji mreže njihovih novinarki i novinara, dobili smo obećanje od **menadžmenta RTRS-a da će nastaviti sa pripremom i emitovanjem ciklusa emisija pod nazivom "Ona i On: RAVNOPRAVNOST" koji su inicirani kroz ovaj projekat, kao redovan dio svoje programske šeme**. Osim toga, Radio televizija Republike Srpske je inicirala **medijsku podršku kampanji 16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama u 2006. godini, putem specijalnih TV emisija, pripreme vijesti i izvještaja, kao i dokumentarnih emisija o nasilju u porodici i nasilju nad ženama** tokom perioda od 25. novembra - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama do 10. decembra - Međunarodnog dana ljudskih prava.

***Povećanja i ojačana saradnja novinarki, aktivistkinja nevladinih organizacija i političarki širom Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja pozitivnog uticaja na povećanje gender senzibilnosti medija, unaprijeđenje mreže i izgradnja kapaciteta**

- 62 žene - 27 novinarki, 31 aktivistkinja nevladinih organizacija i 4 predstavnice političkih stranaka i zvaničnih institucija iz 10 gradova u Bosni i Hercegovini su aktivno učestvovala u tri radna sastanka i podržale aktivnosti vezane za **globalnu kampanju "Ko čini vijesti?" u Bosni i Hercegovini**.

- 10 novinarki i aktivistkinja nevladinih organizacija iz 10 gradova u Bosni i Hercegovini su aktivno učestvovala u monitoringu medija 8. marta 2006. godine i terenskom istraživanju usmjerenom na stvaranje uslova za aktivnosti javnog zalaganja za povećanje gender senzibilnosti medija u BiH.

B. 2 Ko čini vijesti? Doprinos Udruženih žena Banja Luka u realizaciji kampanje Tri sedmice globalne akcije Gender i mediji - Aktivnosti u Bosni i Hercegovini

Pozadina akcije

U periodu od 16. februara do 8. marta 2006. godine, **Svjetska asocijacija hrišćanskih komunikacija (WACC)** je organizovala globalnu akciju pod nazivom **Ko čini vijesti?** Tri

sedmice globalne akcije Gender i mediji, podržanu od strane UNIFEM-a, UNESCO-a i koalicije lokalnih i međunarodnih partnerskih organizacija. Globalna kampanja je počela konferencijom za novinare i okruglim stolom koji je održan 15. februara 2006. godine u Londonu, Velika Britanija, kada su rezultati istraživanja **Globalnog projekta monitoringa medija za 2005. godinu** predstavljeni javnosti. Učesnici/ce konferencije za novinare i okruglog stola su bili/e lideri/ke međunarodnih medija, predstavnici/ce međunarodnih organizacija, kao što su Amnesty International, Article 19, Međunarodna federacija novinara, TVE i mnogi drugi. Tokom tri sedmice Globalne kampanje, Svjetska asocijacija hrišćanskih komunikacija (WACC), mreže organizacija uključenih u Globalni projekat monitoringa medija i mnoge druge organizacije koje se bave pitanjima ravnopravnosti polova u medijima širom svijeta su realizovale aktivnosti javnog zalaganja i promocije ravnopravnosti polova u medijima korištenjem rezultata globalnih, regionalnih i nacionalnih izvještaja u okviru Globalnog projekta monitoringa medija pripremljenih tokom 2005. godine. Globalna akcija je završena 8. marta 2006. godine, na Međunarodni dan žena, sa podrškom inicijativi UNESCO-a "Žene čine vijesti."

Aktivnosti Udruženih žena Banja Luka

- Uz podršku **EED-a Njemačka**, Udružene žene Banja Luka su **27. i 28. februara 2006. godine** organizovale radni sastanak sa učešćem 18 novinarki i aktivistkinja nevladinih organizacija iz 10 gradova u Bosni i Hercegovini - Banja Luka, Sarajevo, Mostara, Tuzla, Modriče, Trebinja, Zenica, Bihaća, Kozarske Dubice i Bijeljine. Sastanak se fokusirao na diskusiju o rezultatima **Globalnog projekta monitoringa medija u 2005. godini**, posebno ključne rezultate vezane za **Bosnu i Hercegovinu i Regionalni izvještaj za Centralnu i Istočnu Evropu**. Organizovana je radionica izgradnje kapaciteta sa prezentacijom i diskusijom o "Radnom materijalu o genderu u medijima" pripremljenom od strane WACC-a, koji je ujedno bio i ključni resurs za Globalni projekat monitoringa medija. Udružene žene Banja Luka su pripremile neslužbeni prevod materijala, koji se sastoji od slijedećih dokumenata: GMMP TV monitoring vodiča, GMMP vodiča za monitoring radio emisija, GMMP vodiča za monitoring vijesti u štampanim medijima, GMMP vodiča za kvalitativnu analizu vijesti, kao i Ko čini vijesti? - Kompilacije vodiča vezanih za pripremu aktivnosti u okviru tri sedmice Globalne akcije o genderu i medijima.

- **1. marta 2006. godine**, Udružene žene Banja Luka **su poslale apel ključnim elektronskim i štampanim medijima i pozvale ih da preduzmu hitne akcije u cilju osiguravanja fer i balansiranog predstavljanja žena i muškaraca u medijima**. Poslale smo apel na 30 medija u Bosni i Hercegovini - 10 TV stanica, 10 radio stanica i 10 dnevnih novina širom Bosne i Hercegovine. Apel su potpisale Udružene žene Banja Luka i 6 lokalnih nevladinih organizacija koje učestvuju u neformalnoj mreži o ravnopravnosti polova u medijima u BiH - Helsinški parlament građana Banja Luka, NVO "Vesta" Tuzla, Udruženje žena "Lara" Bijeljina, Udruženje žena "Medika" Zenica, NVO "Budućnost" Modriča i Udruženje žena "Žene sa Une" Bihać.

- **7. marta 2006. godine**, Udružene žene Banja Luka su organizovale **konferenciju za novinare u Banja Luci sa ciljem predstavljanja javnosti Izvještaja za Bosnu i Hercegovinu u okviru Globalnog projekta monitoringa medija u 2005. godini**. 14 novinarki i novinara su učestvovala/li na konferenciji i dobile/li su apel upućen medijima 1. marta 2006. godine, kratki sažetak ključnih nalaza Globalnog izvještaja monitoringa medija u 2005. godini, Regionalni izvještaj monitoringa medija za Centralnu i Istočnu Evropu, kao i Izvještaj monitoringa medija za Bosnu i Hercegovinu u 2005. godini. Pripremile smo kratki izvještaj o radnom sastanku sa novinarkama i aktivistkinjama nevladinih organizacija i našem doprinosu globalnoj kampanji "Ko čini vijesti?" i poslale ga WACC koordinatrici Globalnog projekta monitoringa medija.⁹

⁹ Kratki izvještaj sa pres klipom i fotografijama u vezi sa prezentacijom izvještaja Globalnog projekta monitoringa medija za 2005. godinu u BiH i aktivnosti vezane za javni apel medijima u Bosni i Hercegovini je dostupan na slijedećim web linkovima:
http://www.whomakesthenews.org/who_makes_the_news/national_campaign_activities/press_conference_in_bosnia_and_herzegovina
http://www.whomakesthenews.org/who_makes_the_news/national_campaign_activities/activities_in_bosnia_and_herzegovina

- **8. marta 2006. godine**, deset novinarki, aktivistkinja nevladinih organizacija i političarki širom Bosne i Hercegovine su vršile **monitoring 27 elektornskih i štampanih medija u BiH** - 10 TV stanica, 10 radio stanica i 7 dnevnih novina. Monitoring medija je vršen na osnovu metodologije koja je pripremljena za Globalni projekat monitorng medija u 2005. godini. Monitoring nam je omogućio da identifikujemo promjene u položaju i portretisanju žena u medijima u BiH godinu dana nakon monitoringa koji je napravljen u okviru Globalnog projekta monitoringa medija u 2005. godini, kao i da uključimo novinarkе, aktivistkinje nevladinih organizacija i političarke iz 10 gradova u Bosni i Hercegovini u zajedničku akciju javnog zalaganja za jednak pristup i portretisanje žena i muškaraca u medijima u Bosni i Hercegovini.

- **Rezultati monitoringa medija od 8. marta 2006. godine su predstavljeni 8. aprila 2006. godine u TV emisiji "Žena danas" koja je emitovana na Radio televiziji Republike Srpske (RTRS)**. Tom prilikom su Amela Bašić, psihološkinja Udruženih žena Banja Luka i Mira Lolić Močević, programska direktorica RTRS-a predstavile ključne rezultate monitoringa medija i govorile o oblicima diskriminacije po osnovu pola u Bosni i Hercegovini.

C. Jednakost polova u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini

C.1 Žena danas - Faza 10 - 2006 - Promovisanje učešća žena u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini

Udružene žene Banja Luka i Helsinški parlament građana Banja Luka realizuju ovaj projekat od 1997. godine, zahvaljujući razumijevanju i dugoročnoj podršci Fondacije Kvinna till Kvinna iz Švedske.

Aktivnosti realizovane u 2006. godini:

Sedam pripremnih sastanaka Savjetodavnog odbora, organizovanje pet javnih tribina - **"Uloga medija u promovisanju ženskih ljudskih prava"**, održana 7. marta 2006. godine, **"Ustavne promjene u Bosni i Hercegovini"**, održana 19. aprila 2006. godine, **"Evropske integracije - proces i kud nas to vodi"**, održana 20. juna 2006. godine, **"Rodna analiza predizborne kampanje u Bosni i Hercegovini"**, održana 26. oktobra 2006. godine i **"Diskriminacija žena, lokalni i globalni problem"**, održana 6. decembra 2006. godine, šest radionica - **Trening trenerica**, održan u Banja Luci 16. - 20. februara 2006. godine, **Radionice za političarke** održane u Tesliću, 3.-5. marta 2006. godine, 14.-16. aprila 2006. godine, 12.-14. maja 2006. godine, 9.-11. juna 2006. godine i **Radionica za kandidatkinje na izbornim listama**, održana u Neumu 8.-10. septembra 2006. godine, tri TV emisije - **"Položaj žena u medijima"**, emitovana na RTRS-u 9. aprila 2006. godine, **"Evropske integracije, proces i kud nas to vodi"**, emitovana na RTRS-u 8. jula 2006. godine i **"Žene i izbori"**, emitovana na RTRS-u 19. avgusta 2006. godine, dvije radio emisije - **"Rodna analiza predizborne kampanje 2006. godine"**, emitovana na Radiju Republike Srpske 1. novembra 2006. godine i **"Nasilje u porodici - stvarna i pravna zaštita"**, emitovana na Radiju Republike Srpske 12. decembra 2006. godine, predizborna TV spot kampanja **"Razmislite u ime svih nas, odlučite i ženi dajte glas"**, emitovana na RTRS-u tokom septembra 2006. godine, okrugli sto **"Šta smo uradile do sada i kuda idemo - izbori 2006. godine"**, održan 7. decembra 2006. godine, TV parlament **"Žene i izbori"**, emitovan na RTRS-u 28. decembra 2006. godine, pet konferencija za novinare, završna evaluacija projekta - intervju sa ženama učesnicama radionica i priprema i štampanje završne projektne brošure.

Postignuti rezultati:

- Oko 240 građanki i građana Banja Luke na javnim tribinama dobilo priliku da se informiše i iznese svoje stavove vezano za aktuelna zbivanja u Bosni i Hercegovini
- 19 aktivistkinja ženskih nevladinih organizacija je obučeno trenerskim vještinama iz oblasti javnog zalaganja i medijske prezentacije

- 91 političarka iz pet gradova sjeverozapadne Bosne i Hercegovine je usavršila vještine javnog zalaganja i medijske prezentacije
- Unaprijedile smo komunikaciju između žena iz različitih političkih stranaka u Bosni i Hercegovini i unaprijedile kontakte između aktivistkinja nevladinih organizacija i žena u politici
- Doprinijele smo da iskusnije političarke počnu dijeliti svoja znanja i vještine sa kolegicama koje tek ulaze u svijet politike u Bosni i Hercegovini
- Doprinijele smo da u Narodnoj skupštini Republike Srpske bude izabrano 25% žena
- Doprinijele smo da u BiH medijima bude više priloga o ženskim ljudskim pravima
- Unaprijedile smo komunikaciju sa medijima u Bosni i Hercegovini.

Udružene žene Banja Luka i Helsinški parlament građana Banja Luka će nastaviti provoditi projekat Žena danas i u 2007. godini. Planiramo izvršiti istraživanje u deset gradova Bosne i Hercegovine o rodnim stereotipima i kroz javne tribine upoznati građane sa rezultatima. Nastavićemo organizovati ciklus tribina u Banja Luci pod nazivom Aktuelni trenutak, kako bi dali priliku građanima i građankama da se i njihovi glasovi čuju. Kroz press konferencije i TV emisije ćemo promovisati projektne aktivnosti i rezultate. Zalagaćemo se za dosljednu primjenu Zakona o ravnopravnosti polova Bosne i Hercegovine i usklađivanje drugih zakona i propisa u BiH sa ovim Zakonom.

C.2 Od Zakona do (stvarne) ravnopravnost polova u Bosni i Hercegovini

Udružene žene Banja Luka su realizovale ovaj projekat u periodu od decembra 2005. godine do decembra 2006. godine, zahvaljujući podršci **Evropske unije** obezbjeđenoj kroz **Program Evropske inicijative za demokratiju i ljudska prava (EIDHR)**.

Projektne aktivnosti:

Poster za promociju ravnopravnosti polova u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini koji promovišu član 15. Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, priprema i organizovanje **radionica o ravnopravnosti polova za predstavnike i predstavnice lokalnih odbora parlamentarnih političkih stranaka** - Kozarska Dubica, 10.-12. februara 2006. godine, Gradiška, 24.-26. februara 2006. godine, Novi Grad, 10.-12. marta 2006. godine, Prijedor, 24.-26. marta 2006. godine, Modriča, 7.-9. aprila 2006. godine, Doboj, 28.-30. aprila 2006. godine, Trebinje, 19.-21. maja 2006. godine, Višegrad, 2.-4. juna 2006. godine, Nevesinje, 13.-15. oktobra 2006. godine, Bijeljina, 27.-29. oktobra 2006. godine i Banja Luka, 10.-12. novembra 2006.godine, priprema i organizovanje **radio emisija "Od Zakona do stvarne ravnopravnosti polova"** u ciljanim lokalnim zajednicama - Kozarska Dubica, emitovana na DUB Radiju, 14. marta 2006.godine, Gradiška, emitovana na Radiju Gradiška, 21. marta 2006. godine, Prijedor, emitovana na Radiju FREE Prijedor, 1. aprila 2006. godine, Doboj, emitovana na Radiju Doboj, 4. maja 2006. godine, Trebinje, emitovana na Radiju Trebinje, 25. maja 2006. godine, Novi Grad, emitovana na Radiju Novi Grad, 5. juna 2006. godine, Višegrad, emitovana na Radiju Višegrad, 12. juna 2006. godine, Nevesinje, emitovana na Radiju Nevesinje, 2. novembra 2006. godine, Bijeljina, emitovana na Radiju PAN Bijeljina, 6. novembra 2006.godine i Banja Luka, emitovana na Radiju Republike Srpske, 11. novembra 2006. godine, priprema i organizovanje **javnih tribina o Zakonu o ravnopravnosti polova u BiH i pitanjima ravnopravnosti polova u javnom životu lokalnih zajednica** - u Kozarskoj Dubici, održana 15. marta 2006. godine, u Gradišci, održana 22. marta 2006. godine, u Prijedoru, održana 26. aprila 2006. godine, u Novom Gradu, održana 7. juna 2006. godine, u Modriči, održana 3. jula 2006. godine, u Doboju, održana 30. avgusta 2006. godine, u Višegradu, održana 13. septembra 2006. godine, u Trebinju, održana 14. septembra 2006. godine, u Nevesinju, održana 6. novembra 2006. godine, u Bijeljini, održana 7. novembra 2006. godine i u Banja Luci, održana 20. novembra 2006. godine, kao i priprema, štampanje i distribucija informacijske brošure o primjeni Zakona o ravnopravnosti polova u BiH na lokalnom nivou.

Postignuti rezultati:

***Predstavnice i predstavnici lokalnih odbora parlamentarnih političkih stranaka u jedanaest lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini su se upoznale/li sa Zakonom o ravnopravnosti polova BiH, povećali senzibilnost za pitanja ravnopravnosti polova i dobile/li mogućnost da rade na unaprijeđenju politika stranaka u oblasti ravnopravnosti polova**

- **345** članova/ca lokalnih odbora parlamentarnih političkih stranaka - **243 (70,43%)** žena i **102 (29,57%)** muškaraca su aktivno učestvovali/li u radionicama o ravnopravnosti polova i javnim tribinama o primjeni Zakona o ravnopravnosti polova u BiH u njihovim lokalnim zajednicama;

***Članice i članovi lokalnih nevladinih organizacija su povećale/li saradnju u radu na pitanjima ravnopravnosti polova sa lokalnim odborima političkih stranaka i učestvuju kao ravnopravni partneri u kreiranju rodno sensitivnih politika i rješavanju problema vezanih za ravnopravnost polova na lokalnom nivou**

- **197** predstavnika/ca lokalnih nevladinih organizacija - **153 (77,66%)** žene i **44 (22,34%)** muškarca su aktivno učestvovali/li u radionicama o ravnopravnosti polova za predstavnice/ce lokalnih odbora političkih stranaka, javnim tribinama o primjeni Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini i radio emisijama o ravnopravnosti polova u lokalnim zajednicama;

***Otvoreni dijalog i saradnja između političkih stranaka, lokalnih institucija vlasti, nevladinih organizacija, medija i običnih građana/ki usmjereni ka poboljšanju položaja žena u javnom i političkom životu lokalnih zajednica**

- **664** predstavnika/ce lokalnih odbora parlamentarnih političkih stranaka, zvaničnici/ce i predstavnici/ce lokalnih i entitetskih organa vlasti i javne administracije, predstavnice/ci lokalnih nevladinih organizacija i medija - **469 (70,63%)** žena i **195 (29,37%)** muškaraca su bili/e uključeni/e u projektne aktivnosti i imali/e su priliku da otvoreno diskutuju o trenutnoj situaciji u njihovim lokalnim zajednicama i Bosni i Hercegovini u odnosu na učešće žena u odlučivanju i javnom i političkom životu.

Oni/one su povećali/le svijest o Zakonu o ravnopravnosti polova u BiH, trenutnim aktivnostima lokalnih nevladinih organizacija i institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova usmjerenim ka poboljšanje položaja žena u javnom i političkom životu i razgovarali/le o prioritetima za aktivnosti koje trebaju biti preduzete u narednom periodu kako bi poboljšali jednak pristup i učešće žena u javnom i političkom životu na lokalnom nivou i u Bosni i Hercegovini;

***Predstavnici/ce lokalnih medija su povećali znanje o problemima vezanim za ravnopravnost polova u lokalnim zajednicama i dobili/le mogućnosti da pozitivno utiču na kreiranje rodno sensitivnih medijskih politika**

- **73** predstavnika/ce medija - **41 (56,16%)** žena i **32 (43,84%)** muškarca su direktno učestvovali/le u radionicama o ravnopravnosti polova za predstavnice/ce političkih stranaka i javnim tribinama o Zakonu o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini i pitanjima vezanim za ravnopravnost polova u lokalnim zajednicama;

***Građani i građanke su povećali/le svijest o Zakonu o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini i pitanjima vezanim za ravnopravnost polova u njihovim lokalnim zajednicama i mogu uticati na kreiranje rodno sensitivnih javnih politika lokalnih administracija**

- Građani i građanke ciljanih lokalnih zajednica su imali/le mogućnosti da saznaju više o Zakonu o ravnopravnosti polova u BiH i pitanjima vezanim za ravnopravnost polova u njihovim lokalnim zajednicama kroz direktno učešće u 11 javnih tribina i 11 radio emisija pod nazivom "Od Zakona do stvarne ravnopravnosti polova" koje su emitovane na lokalnim radio stanicama, kao i putem medijskih izvještaja i programa koji su emitovani nakon realizovanih aktivnosti.

D. Zalaganje protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini

Tokom 2006. godine, Udružene žene Banja Luka su nastavile sa aktivnostima javnog zalaganja i edukacijom i problemu trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.

Naše predstavnice su redovno učestvovala na sastancima **Radne grupe za borbu protiv trgovine ljudima u regiji Banja Luka**, koju koordinira OSCE kancelarija u Banja Luci. Imale smo priliku da dobijemo informacije o radu i aktivnostima drugih nevladinih organizacija i zvaničnih institucija na ovom problemu u regiji i da predstavimo naše aktivnosti i rad na prevenciji trgovine ljudima u BiH.

5.-6. aprila 2006. godine, predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na seminaru **"Prekogranična saradnja protiv trgovine ljudima"**, održan u Slavonskom Brodu, Hrvatska, u organizaciji Star Network of World Learning/ZONTA. Na ovom seminaru smo predstavile iskustva na edukaciji i zalaganju protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.

Tokom 2006. godine, Udružene žene Banja Luka su imale **redovne sastanke i saradnju sa SIPA Kancelarijom u Banja Luci** koje smo koristile za planiranje zajedničkih aktivnosti na nastavku edukacije o trgovini ljudima u BiH sa učenicima/cama u graničnim područjima Republike Srpske.

U novembru 2006. godine, Udružene žene Banja Luka su dobile finansijsku podršku od **Catholic Relief Services (CRS) u B&H** za realizaciju projekta **"Prevencija trgovine ljudima u srednjim školama Sjeverozapadne Bosne i Hercegovine."** Period u kojem će projekat biti realizovan je od novembra 2006. godine do juna 2007. godine. Projekat će biti realizovan u 6 srednjih škola u 6 opština Sjeverozapadne Bosne i Hercegovine - Srednja stručna i tehnička škola u Gradišci, Školski centar Petar Kočić u Srpcu, Medicinska, Tehnološka i Građevinska škola u Prijedoru, Mješovita srednja škola Nikola Tesla u Kozarskoj Dubici, Srednja stručna škola u Kostajnici i Gimnazija u Novom Gradu. Cilj projekta je pružanje edukacije učenika i učenica srednjih škola o trgovini ljudima, posebno njegovim pojavnim oblicima u Bosni i Hercegovini, sa ciljem doprinosa prevenciji trgovine ljudima, posebno mladima.

5. Jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama u Bosni i Hercegovini i inostranstvu

Postignuti rezultati u 2006. godini

Udružene žene Banja Luka smatraju važnim dijelom svoje dugoročne strategije i jačanja vidljivosti u lokalnom i regionalnom okruženju naš rad na razvijanju i unaprijeđivanju saradnje, razmjene informacija i zajedničke inicijative sa drugim nevladinim organizacijama u Bosni i Hercegovini i regionu. Željele bismo posebno naglasiti našu saradnju sa organizacijama koje se bave ženskim pitanjima i rodnom ravnopravnošću u BiH - članicama mreže Kvinna till Kvinna u Bosni i Hercegovini, Gender koalicije u BiH i RING NVO Anti - trafficking mreže u BiH, sa kojima smo pokrenule brojne inicijative i zajedničke projekte.

Saradnja i zajednički projekti sa međunarodnim organizacijama - **Kvinna till Kvinna iz Švedske, Amica e. V. iz Njemačke, Global Rights - Partners for Justice, kancelarija u Bosni i Hercegovini, Svjetska asocijacija hrišćanskih komunikacija (WACC) - Ženski program i UNDP Gender Program u Bosni i Hercegovini** su nam omogućili da proširimo perspektive u borbi za bolji položaj žena u našoj zemlji kroz učenje iz njihovih iskustava i primjera iz drugih zemalja. Od velike je vrijednosti to što nas svakodnevno podsjećaju kako je važno raditi ne samo na pitanjima od lokalnog značaja, već i to da moramo biti vidljive na regionalnom i globalnom nivou, kako bismo ponudile podršku drugim ženama i unaprijedile naša znanja o međunarodnim instrumentima za zaštitu ženskih ljudskih prava i ravnopravnosti polova.

Udružene žene Banja Luka su razvile dobru saradnju sa zvaničnim institucijama, posebno onim koje se bave razvojem politika i realizovanje aktivnosti usmjerenih na poboljšanje ženskih

ljudskih prava i ravnopravnosti polova u našem društvu. Ojačale smo saradnju sa političarkama iz lokalnih odbora političkih stranaka i ženama u izvršnoj vlasti - kao što je Narodna skupština Republike Srpske, Gradska uprava Banja Luka, Gender Centri Vlade Republike Srpske i Vlade Federacije BiH i Agencija za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine.

Pregled naših aktivnosti u 2006. godini na razvoju saradnje sa nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama u Bosni i Hercegovini:

U 2006. godini, Pravna savjetnica Udruženih žena je učestvovala u **Radnoj grupi za pripremu komentara Zakona o ravnopravnosti polova u BiH**, koja se sastojala od predstavnica institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova (Agencija za ravnopravnost polova u BiH), pravnih ekspertica i aktivistkinja nevladinih organizacija. Rezultat ove inicijative trebalo bi da bude kreiranje efikasnog sredstva i vodiča za praktičnu primjenu Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini u sudskoj zaštiti na svim nivoima i pripremljene preporuke za obrazovanje sudija i tužilaca o primjeni ovog Zakona u praksi;

U **februaru 2006. godine**, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na sastanku Komisije za ravnopravnost polova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vezi sa **amandmanima na Izborni zakon Bosne i Hercegovine** koje su poslale ženske nevladine organizacije u BiH i koji su podržani od strane institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova. Zahtjevale smo usklađivanje Izbornog zakona Bosne i Hercegovine sa članom 15. Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, kako bi se omogućila ravnopravna zastupljenost kandidata i kandidatkinja na izbornim listama političkih stranaka. Iako je Komisija za ravnopravnost polova Parlamentarne skupštine BiH podržala amandmane, većina poslanika/ca Predstavničkog doma BiH Parlamenta su glasali protiv predloženih izmjena. Iako nismo uspjele u ovoj akciji, možemo reći da je ona doprinijela unapređenju naše saradnje sa zvaničnim institucijama koje se bave pitanjima ravnopravnosti polova na državnom nivou i povećala vidljivost i pažnju javnosti usmjerila na problem nedovoljne zastupljenosti u političkom odlučivanju u Bosni i Hercegovini;

Savjetnica za ljudska prava Udruženih žena Banja Luka je pripremila **komentare na državni CEDAW izvještaj za BiH u dijelu koji se odnosi na nasilje nad ženama i pristup i prikazivanje žena u medijima** i poslale smo ih Agenciji za ravnopravnost polova BiH. Obavještene smo da su naši komentari integrisani u državni izvještaj i kao takvi predstavljeni CEDAW Komitetu UN-a, na 35. sjednici održanoj u maju 2006. godine u Njujorku;

Pravnica Udruženih žena Banja Luka je nastavila da učestvuje u radu **Savjetodavne grupe za planiranje aktivnosti Državnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini**. Naša predstavnica učestvuje na mjesečnim radnim sastancima i omogućava nam direktni uticaj na kreiranje državnih politika i aktivnosti u borbi protiv trgovine ženama i djevojakama u Bosni i Hercegovini;

U avgustu 2006. godine, psihološkinja Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na **koordinacionom sastanku** kojeg je organizovalo **Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske**. Ovo Ministarstvo je imalo nadležnost za izradu pravilnika za primjenu zaštitne mjere smještaja žrtve nasilja u porodici u sigurnu kuću, koja je regulisana Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske. Cilj sastanka je bio razgovor o trenutnim aktivnostima na saradnji lokalnih institucija (centra za socijalni rad i policije) i Udruženih žena Banja Luka na otvaranju sigurne kuće u Banja Luci. Na sastanku smo naglasile problem nedostatka finansijskih sredstava za tekuće troškove sigurne kuće, kao i nedostatak policijske zaštite sigurne kuće. U avgustu i septembru 2006. godine smo učestvovala na tri sastanka organizovana od strane Ministarstva, što je rezultiralo pripremom nacrtu pravilnika za sprovođenje zaštitne mjere;

Psihološkinja i socijalna radnica projekta "Žena i pravo" su učestvovala u redovnim koordinacionim sastancima zajedničke **SOS linije za žrtve nasilja u Republici Srpskoj** koje je organizovao **Gender centar Vlade Republike Srpske**. Podjelile smo svoja iskustva u radu SOS telefona sa predstavnicama sestrinskih organizacija Budućnost Modriča, LARA Biljeljina i

Ženski centar Trebinje i razgovarale o planiranim aktivnostima u okviru 16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama i našim aktivnostima lobiranja za uključivanje tekućih troškova rada sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u vladine budžete na lokalnom i entitetskom nivou;

Kroz kontinuirane kontakte Udruženih žena Banja Luka i osoblja **Centra za socijalni rad Banja Luka i policijskih službenika u regiji Banja Luka** i naš zajednički rad na konkretnim slučajevima nasilja nad ženama, utičemo na pozitivne promjene u njihovim stavovima o nasilju nad ženama i radimo na podizanju svijesti o svim oblicima i aspektima nasilja. Zahvaljujući radionicama o nasilju u porodici sa policajcima i policajkama koje smo organizovale tokom proteklih godina realizacije projekta "Žena i pravo" i našoj inicijativi potpisivanja Memoranduma o razumijevanju u vezi sa pružanjem podrške ženama žrtvama nasilja u porodici, imamo redovne sastanke sa policajcima u zajednici u Banja Luci, svakog prvog četvrtka u mjesecu i imamo bolje mogućnosti da razgovaramo o problemima u našem radu i informišemo ih o problemima žena žrtava nasilja. Iako nadležni policijski službenici u Banja Luci još uvijek nisu potpisali Memorandum o razumijevanju, čime bi se obavezali na obezbjeđivanje neprekidne policijske zaštite lokacije sigurne kuće, vjerujemo da smo učinile značajan napredak u našoj saradnji sa policijom na lokalnom nivou;

U januaru 2006. godine, predstavnica Udruženih žena Banja Luka se uključila u rad **Radne grupe za prevenciju trgovine ljudima u regiji Banja Luka**, koju je uspostavila **OSCE Kancelarija u Banja Luci**. Učešćem u ovoj Radnoj grupi smo dobili mogućnost da dobijemo informacije o radu drugih nevladinih organizacija i zvaničnih institucija na prevenciji trgovine ljudima i radimo na zajedničkim inicijativama usmjerenim na obezbjeđivanje zaštite žrtvama trgovine. Tokom 2006. godine, učestvovali smo na nekoliko periodičnih sastanaka Radne grupe;

U januaru 2006. godine, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na radionici/treningu pod nazivom **"Kampanja za medijsko zalaganje u oblasti ravnopravnosti polova"** za Centralnu i Istočnu Evropu i Centralnu Aziju, koja je organizovana u Zagrebu (Hrvatska) od strane **Ženske grupe B.a.B.e (Budi Aktivna Budi Emancipirana)**. Organizovanje radionice je podržala Svjetska asocijacija hrišćanskih komunikacija (WACC). Na radionici smo imale mogućnost da uspostavimo kontakte sa organizacijama koje se bave zaštitom ženskih ljudskih prava i pitanjima ravnopravnosti polova u regiji i razgovaramo o našim iskustvima u medijskom zalaganju kao i strategijama za borbu protiv rodne diskriminacije u našim zemljama.

U februaru 2006. godine, pravnik i socijalna radnica su učestvovali na otvaranju **Centra za život i porodicu**, koji je otvoren od strane **Karitasa u Banja Luci**. Imale smo priliku da se upoznamo sa planiranim službama i servisima Centra, kao što je bračno i porodično savjetovalište i prevencija nasilja u porodici i predstavile smo aktivnosti projekta Žena i pravo;

U martu 2006. godine, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na **Sajmu nevladinih organizacija u Jajcu**, koji je organizovala **NVO Viktorija 99 iz Jajca**, na temu **"ekonomsko osnaživanje žena u razvoju procesa ekonomskih reformi"**. U okviru ove aktivnosti je organizovan okrugli sto na kojem smo razmjenile iskustva sa predstavnicama/cima drugih nevladinih organizacija u vezi sa mogućnostima realizacije aktivnosti ekonomskog osnaživanja žena;

U martu 2006. godine, Udružene žene Banja Luka je posjetila Milka Lončar, predstavnica **Fondacije za obrazovanje, razvoj i socijalnu zaštitu iz Prijedora**. Ova Fondacija je uspostavljena u oktobru 2005. godine sa ciljem otvaranja sigurne kuće i SOS telefona u regiji Prijedora. Podjelile smo iskustva u radu sa ženama i djecom žrtvama nasilja u porodici i razgovarale o mogućnosti edukacije SOS volontera Fondacije i pružanja pomoći pri strateškom planiranju njihovih aktivnosti u narednom preiodu;

U martu 2006. godine, savjetnica za ljudska prava je učestvovala u prezentaciji **Nacionalne studije o nasilju u porodici u Bosni i Hercegovini** koju su pripremili **Helsinški parlament građana Banja Luka, Žene ženama Sarajevo i Lara Bijeljina**, organizovanoj za sudije i

javne tužioce iz različitih lokalnih zajednica i predstavnike Ministarstva pravde Republike Srpske u Banja Luci. Presentacija je održana u **Centru za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske** u Banja Luci i okupila je 30 učesnika/ca. Podjelile smo naša iskustva u radu sa ženama žrtvama nasilja, posebno problemima sa kojima se susrećemo u nastojanjima da osiguramo efikasnu pravnu pomoć zbog sporih sudskih procesa. Iskoristile smo priliku da distribuiramo "**Knjigu moje prijateljice**" koja je pripremljena u okviru projekta "Žena i pravo" i lobiramo za podršku u otvaranju skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci, kao i da utičemo na povećanje njihove senzibilnosti za probleme koje imaju žene žrtve nasilja, posebno žene u proceduri razvoda braka, podjele bračne imovine i dobijanja alimentacije za maloljetnu djecu.

U maju 2006. godine, predstavница Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na **Koordinacionom sastanku nevladinih organizacija** organizovanom u Banja Luci, uz učešće predstavnika/ca **Omladinskog komunikativnog centra Banja Luka, Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Humanitarnog udruženja "Partner" Banja Luka, Centri civilnih inicijativa i Centar za promociju civilnog društva iz Sarajeva**. Sastanak je organizovan u okviru posjete Šefa delegacije Evropskog parlamenta za odnose sa Jugoistočnom Evropom Doris Pak Bosni i Hercegovini. Predstavile smo naš rad na promociji i zaštiti ženskih ljudskih prava, posebno naše aktivnosti na borbi protiv nasilja po osnovu pola i povećanje učešća žena u političkom odlučivanju i dobile informacije o iskustvima drugih nevladinih organizacija u komunikaciji sa institucijama vlasti i upravljanja na svim nivoima u Bosni i Hercegovini;

U maju 2006. godine, naše predstavnice su učestvovala na **radionici koju je organizovala Kvinna till Kvinna iz Švedske** za mrežu ženskih nevladinih organizacija u Srbiji i Crnoj Gori, gdje smo predstavile naša iskustva u radu sa lokalnim vlastima, institucijama i političarima na promociji i unaprijeđenju ženskih ljudskih prava i ravnopravnosti polova;

U maju 2006. godine, šest nevladinih organizacija aktivnih u radu na ravnopravnosti polova u medijima u BiH - "**Helsinški parlament građana**" Banja Luka, "**Vesta**" Tuzla, **Udruženje žena "Lara" Bijeljina, Udruženje žena "Medika" Zenica, NVO "Budućnost" Modriča i NVO "Žene sa Une" Bihać** su nam se pridružile u zajedničkom javnom apelu upućenom elektronskim i štampanim medijima u Bosni i Hercegovini da pokrenu hitnu akciju da osiguraju predstavljanje muškaraca i žena na fer i balansiran način;

U junu 2006. godine, predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na radnom sastanku u Sarajevu pod nazivom "**Nasilje nad ženama u postkonfliktnom okruženju**" koji je organizovala **Fondacija CURE iz Sarajeva**. Cilj sastanka je bio razmjena iskustava i kreiranje preporuka za Nacionalni akcioni plan borbe protiv nasilja nad ženama, koji će biti predstavljen u Briselu. Učesnice/ci sastanka su bile/i predstavnice/ci međunarodnih organizacija, javnih tužilaštava, centara za socijalni rad, sudova i nevladinih organizacija širom Bosne i Hercegovine. Tri radne grupe su kreirale preporuke vezane za budući rad na prevenciji nasilja u porodici, zaštiti žrtava nasilja u porodici i poboljšanje pravnog okvira u oblasti nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini;

U junu 2006. godine, predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na seminaru pod nazivom "**Dobre prakse u saradnji nevladinih organizacija i opštinskih administracija u Bosni i Hercegovini**". Seminar je organizovan u Neumu od strane **Catholic Relief Services (CRS), Ureda u Sarajevu, BOSPO Tuzla i Omladinski komunikativni centar Banja Luka**. Cilj seminara je bio razgovor o dobrim praksama u saradnji lokalnih NVO-a i gradskih vlasti i predstavljanje nacrtu akcionih planova za šest lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini. Predstavile smo naša iskustva u radu sa Gradskom upravom Banja Luka;

U avgustu 2006. godine, predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na **Sajmu nevladinih organizacija u Banja Luci**, u organizaciji **Genesis Projekta Banja Luka**, podržanom od strane USAID-a i IOCC-a. Zajedno sa više od 40 lokalnih nevladinih organizacija i udruženja građana iz regije Grada Banja Luka, predstavile smo naše aktivnosti na promociji i zaštiti ženskih ljudskih prava putem postavljanja uličnog štanda sa pamfletima i publikacijama

pripremljenim u okviru projekata koje realizuju Udružene žene Banja Luka, posebno projekta "Žena i pravo."

U oktobru 2006. godine, predstavnice Udruženih žena Banja Luka su učestvovala na **Međunarodnoj konferenciji o nasilju nad djecom** koja je održana u Sarajevu, u organizaciji **Vijeća za djecu BiH**, koje djeluje uz podršku Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine. Konferenciju su finansijski podržali UNICEF i Save the Children, Velika Britanija. Predstavile smo naš rad na borbi protiv nasilja u porodici i učestvovala u radnoj grupi koja je pripremala preporuke za poboljšanje saradnje civilnog društva i vladinih institucija u Bosni i Hercegovini, na prevenciji nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini;

U novembru 2006. godine, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na **Konferenciji o socijalnoj uključenosti u Bosni i Hercegovini** koju je organizovao **UNDP u Sarajevu**. Obezbjedile smo uvodno izlaganje o socijalnoj isključenosti žena u BiH i učestvovala u radnoj grupi o ulozi žena u društvenom razvoju u Bosni i Hercegovini;

U decembru 2006. godine, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na **Okruglom stolu "Uloga i važnost porodice u socijalizaciji osoba sa posebnim potrebama"** koja je organizovana u Banja Luci od strane **Unije paraplegičara i osoba sa posebnim potrebama u Republici Srpskoj**. Obezbjedile smo uvodno izlaganje o nasilju u porodici, uz poseban osvrt na nasilje protiv žena sa posebnim potrebama;

U decembru 2006. godine, predstavnica Udruženih žena Banja Luka je učestvovala na **Međunarodnoj radionici o rodno sensitivnom budžetiranju**, koja je održana u **Skopju, Makedonija**. Radionicu je organizovala **UNIFEM Kancelarija za Centralnu i Istočnu Evropu** i učesnice su bile predstavnice nevladinih organizacija i institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova iz Bosne i Hercegovine, Albanije, Makedonije i Crne Gore. Predstavnice UNIFEM-a su predstavile svoje planove za obezbjeđivanje podrške za lokalne inicijative uvođenja rodno sensitivnog budžetiranja u regiji u okviru naredne četiri godine. Imale smo priliku da saznamo više o dobrim praksama i iskustvima na rodno sensitivnom budžetiranju u regiji i širom svijeta i razgovarale o mogućostima pokretanja pilot projekata u Bosni i Hercegovini na lokalnom nivou;

7. Pregled posjeta Udruženim ženama Banja Luka u 2006. godini

U februaru 2006. godine, posjeta Udruženim ženama Banja Luka od **Svetlane Sinjaja, predstavnice organizacije "Most Mira" Banja Luka, i Nancy Moore, Thomas Agin i Dan Burton iz Sinsinatija, Ohajo, SAD**. Oni su bili zainteresovani da saznaju više o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na prevenciji nasilja u porodici i obezbjeđivanju podrške za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci;

U aprilu 2006. godine, posjeta Udruženim ženama Banja Luka od **Dragane Pavlović, konsultantice za ravnopravnost polova u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Clare Bishop-Sambrook, ekonomistkinje poljoprivrede i specijalistkinje za rodna pitanja i HIV/AIDS** iz Italije, vezano za naš rad sa ženama u ruralnim zajednicama Bosne i Hercegovine i edukacijom udruženja poljoprivrednih proizvođača;

U septembru 2006. godine, posjeta našoj kancelariji od **Claudije Volmer, analitičarke za ravnopravnost polova i Elaine Thro, dugoročne posmatračice**, koje su angažovane za **zajedničku inicijativu misija ODIHR-a i OSCE-a u Bosni i Hercegovini** u vezi sa našim radom na promociji ženskih ljudskih prava i učešća žena u političkom životu. Predstavile smo naše aktivnosti i rad na borbi protiv nasilja po osnovu pola, diskriminirajućeg portretisanja žena u medijima i naglasile nedostatak javne promocije političarki i kandidatkinja u predizbornom periodu;

U novembru 2006. godine, posjeta Udruženim ženama od strane **Danielle A. Harms, političke službenice u druge sekretarke Američke ambasade u Sarajevu, BiH**, sa ciljem

informisanja o našem radu na prevenciji nasilja po osnovu pola i trgovine ženama i djevojkama u Bosni i Hercegovini;

U novembru 2006. godine, posjeta **Isle Paterson, savjetnice za ravnopravnost polova na projektu reforme pravosuđa koji realizuje Konzorcij GENIVAR/Univerzitet u Otavi, Kanada.** Ona nas je informisala o planiranim aktivnostima trogodišnjeg projekta usmjerenog na reformu sudstva i osiguravanje pristupa pravdi i planiranih aktivnosti u saradnji sa Centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Republici Srpskoj i Federaciji BiH i Osnovnih sudova u Banja Luci i Sarajevu. Podjelile smo svoja iskustva u radu sa sudovima i tužilaštvima u obezbjeđivanju podrške ženama žrtvama nasilja.

8. Medijske aktivnosti Udruženih žena Banja Luka tokom 2006. godine

Januar 2006. godine

U januaru 2006. godine, "BHT1" je inicirao ciklus TV programa vezanih za problem trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini. Udružene žene Banja Luka su učestvovala u prvoj emisiji ovog ciklusa i predstavile naše aktivnosti na prevenciji trgovine ljudima u BiH.

9. januara 2006. godine, izjava za radio program "Žene u Izbornom zakonu u Bosni i Hercegovini," emitovan na "BH Radio1" Sarajevo.

11. januara 2006. godine, izjava za centralne vijesti Radio Televizije Republike Srpske vezana za nasilje po osnovu pola u Banja Luci i Bosni i Hercegovini, predstavile statistike vezane za nasilje nad ženama i trenutnu situaciju inicijative za otvaranje skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci.

15. januara 2005. godine, izjava za centralne vijesti Radio televizije Republike Srpske vezana za nedostatak rodno sensitivnog budžetskog planiranja u Bosni i Hercegovini na svim nivoima.

23. januara 2006. godine, izjava za centralne vijesti Radio televizije Republike Srpske i ATV Banja Luka vezana za naše aktivnosti na prevenciji trgovine ženama i djecom u Bosni i Hercegovini.

30. januara 2006. godine, učešće u jutarnjem programu Radija UNO Banja Luka i predstavljanje aktivnosti Udruženih žena Banja Luka na borbi protiv nasilja nad ženama u privatnom i javnom životu u Bosni i Hercegovini.

30. januara 2006. godine, dnevne novine "Večernje Novosti" su objavile članak "Uskoro sigurna kuća" vezane za pripreme za otvaranje skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci i saradnju Udruženih žena Banja Luka sa Gradskom upravom Banja Luka, policijom i Centrom za socijalni rad Banja Luka u vezi sa ovom inicijativom.

Februar 2006. godine

1. februara 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" su objavile članak "Uskoro obnova sigurne kuće" vezano za pripreme za otvaranje skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci i podršku Gradske uprave Banja Luka ovoj inicijativi.

3. februara 2006. godine, učešće u radio emisiji "Nasilje u porodici u Bosni i Hercegovini," emitovana na Radiju Republike Srpske. U emisiji su takođe učestvovali/le predstavnici/ce Gender centra Vlade Republike Srpske i Centra za socijalni rad Banja Luka.

6. februara 2006. godine, centralne vijesti a Radio Televiziji Republike Srpske su emitovali javni apel Udruženih žena Banja Luka upućen Miloradu Dodiku, tadašnjem mandataru za sastav nove Vlade Republike Srpske da poštuje Zakon o ravnopravnosti polova u BiH u procesu predlaganja novih ministarskih pozicija u Vladi Republike Srpske.

7. februara 2006. godine, prilog o radu Udruženih žena Banja Luka je emitovan u TV emisiji "Banjalučka panorama," na Radio Televiziji Republike Srpske.

7. februara 2006. godine, dnevne novine "BLIC" su objavile članak pod naslovom "Dodik: Ja imam većinu", vezan za izbor nove Vlade Republike Srpske. Članak je takođe predstavio apel Udruženih žena Banja Luka upućen Miloradu Dodiku, tadašnjem mandataru za sastav nove Vlade Republike Srpske, u kojem smo ga pozvale na poštovanje Zakona o ravnopravnosti polova Bosne i Hercegovine u procesu predlaganja novih ministarskih pozicija u Vladi Republike

Srpske. Isti apel je objavljen u ženskom političkom magazinu "Lara On Line" **21. februara 2006. godine.**

8. februara 2006. godine, dnevne novine "Glas Srpske" su objavile članak "Batine mjenjaju oblik" sa predstavljanjem aktivnosti Udruženih žena Banja Luka, Udruženja žena "LARA" Bijeljina, NVO "Budućnost" Modriča i Ženskog centra Trebinje na borbi protiv nasilja nad ženama u Bosni i Hercegovini.

10. februara 2006. godine, u programu vijesti "Info Profil", emitovanom na Radio Televiziji Republike Srpske, predstavljene su aktivnosti Udruženih žena Banja Luka vezane za podizanje svijesti političarki i političara u BiH za pitanja ravnopravnosti polova.

13. februara 2006. godine, dnevne novine "BLIC" su objavile članak "Žrtve na sigurnom u drugoj polovini 2006. godine", vezano za inicijativu otvaranja skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci.

16. februara 2006. godine, informativni program "U potrazi", emitovan na Radio Televiziji Republike Srpske se fokusirao na pregled pozitivnih promjena u zaštiti ženskih ljudskih prava u posljednjih deset godina. Kao dio ovog programa, emitovan je prilog o radu Udruženih žena Banja Luka na smanjenju diskriminatornog prikazivanja žena u medijima u Bosni i Hercegovini.

17. februara 2006. godine, politička TV emisija "Pod tepihom", emitovana na Radio Televiziji Republike Srpske je imala za temu žene u političkom i javnom životu Bosne i Hercegovine, uključila je izjave političarki i aktivistkinja nevladinih organizacija u BiH, uključujući Udružene žene Banja Luka.

28. februara 2006. godine, centralne vijesti Radio Televizije Republike Srpske su emitovale vijest o trećem radnom sastanku novinarki, aktivistkinja nevladinih organizacija i političarki, u organizaciji Udruženih žena Banja Luka. Predstavljen je apel Udruženih žena Banja Luka upućen medijima u Bosni i Hercegovini da prepuste uredništvo vijesti urednicama na 8. mart 2006. godine i najavu monitoringa medija na 8. mart 2006. godine.

Mart 2006. godine

1. marta 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a i Alternativne televizije Banja Luka su emitovale javni protest Udruženih žena Banja Luka u vezi sa imenovanjem samo dvije ministarke u Vladi Republike Srpske.

3. marta 2006. godine, privatna radio stanica "Balkan" Banja Luka je emitovala vijest o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na podizanju sensitivnosti medija za pitanja ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini.

4. marta 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a i Televizije Federacije BiH su emitovale izjavu Udruženih žena Banja Luka vezanu za ekonomski položaj žena i ulogu žena u razvojnom procesu u Bosni i Hercegovini.

7. marta 2006. godine, informativni program "Srpska danas" RTRS-a, informativni program "Radni dan", centralne vijesti RTRS-a, Televizije Federacije BiH i Alternativne televizije Banja Luka su emitovale vijest o konferenciji za novinare Udruženih žena Banja Luka na kojoj je predstavljen nacionalni izvještaj za BiH u okviru Globalnog projekta monitoringa medija u 2005. godini, i aktivnosti organizovane u BiH u okviru podrške globalnoj javnoj kampanji "Ko čini vijesti?"

7. marta 2006. godine, jutarnji program državnog javnog servisa "BHT1" emitovao je izjavu Udruženih žena Banja Luka vezanu za podršku globalnoj javnoj kampanji "Ko čini vijesti?" i rezultate Globalnog projekta monitoringa medija u BiH za 2005. godinu.

8. marta 2006. godine, izjava Udruženih žena Banja Luka vezana za položaj žena u medijima u Bosni i Hercegovini je emitovana u okviru jutarnjeg programa Radija "UNO" Banja Luka.

8. marta 2006. godine, Radio Republike Srpske je pripremio specijalni program vezan za 8. mart, Međunarodni dan žena i emitovao izjavu Udruženih žena Banja Luka vezan za položaj žena u medijima u BiH.

8. marta 2006. godine, centralne vijesti Alternativne televizije Banja Luka su emitovale izjavu Udruženih žena Banja Luka o predrasudama vezanim za 8. mart, Međunarodni dan žena.

8. marta 2006. godine, izjava Udruženih žena Banja Luka vezana za Međunarodni dan žena, položaj žena u javnom i političkom životu i našu akciju monitoringa medija u BiH, emitovana u informativnom programu "Info profil" na RTRS-u.

8. marta 2006. godine, dnevne novine "BLIC" su objavile članak pod naslovom "Jedan dan pažnje" u vezi sa javnim pozivom Udruženih žena Banja Luka medijima u Bosni i Hercegovini

da povjere uredništvo vijesti ženama. Članak je takođe predstavio ključne rezultate Globalnog projekta monitoringa medija za Bosnu i Hercegovinu u 2005. godini.

8. marta 2006. godine, dnevne novine "FOKUS" su objavile članak "Jedna lasta ne čini proljeće," u vezi sa položajem žena u Bosni i Hercegovini i aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na senzibilizaciji medija u BiH za pitanja ravnopravnosti polova.

8. marta 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" su objavile članak "Današnje vijesti povjeriti ženama" u vezi sa javnim pozivom Udruženih žena Banja Luka za prepuštanje uredništva vijesti ženama na 8. mart 2006. godine. Isti članak je takođe predstavio ključne rezultate Globalnog projekta monitoringa medija za Bosnu i Hercegovinu u 2005. godini koji je urađen od strane Udruženih žena i Helsinškog parlamenta građana Banja Luka.

8. marta 2006. godine, dnevne novine "Glas srpske" su objavile članak "Žene draže kao domačice", sa predstavljanjem ključnih rezultata Globalnog projekta monitoringa medija za BiH u 2005. godini i izvještaja pripremljenog od strane Udruženih žena Banja Luka i Helsinškog parlamenta građana Banja Luka.

8. marta 2006. godine, centralne vijesti Televizije Federacije BiH su emitovale izjavu Udruženih žena Banja Luka vezanu za naš doprinos globalnoj javnoj kampanji "Ko čini vijesti?" i monitoring medija u BiH koji je vršen 8. marta 2006. godine,

U martovskom izdanju, gradski magazin "INTERMEZZO" u Banja Luci je objavio članak o jačanju i afirmaciji ženskih ljudskih prava u BiH, aktivnostima Udruženih žena Banja Luka, SOS telefonu i skloništu za žene i djecu žrtve nasilja u porodici.

13. marta 2006. godine, dnevne novine "Glas Srpske" objavile su članak "Sa novcem do nezavisnosti", sa izjavom predstavnice Udruženih žena Banja Luka vezanom za problem feminizacije siromaštva u Bosni i Hercegovini.

April 2006. godine

1. aprila 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" su objavile članak "Tuku supruge", u vezi sa izvještajem policije o nasilju u porodici u BiH i statistikom Udruženih žena Banja Luka i drugih nevladinih organizacija u BiH koje pružaju pravnu i psihosocijalnu pomoć ženama žrtvama nasilja.

4. aprila 2006. godine, informativni program "Srpska Danas", centralne vijesti RTRS-a i Alternativne televizije Banja Luka su emitovale vijest o posjeti Udruženih žena Banja Luka i Helsinškog parlamenta građana Banja Luka Predsjedniku Narodne skupštine Republike Srpske.

6. aprila 2006. godine, informativni program "Srpska Danas" na RTRS-u emitovao je izjavu Udruženih žena Banja Luka vezanih za poštovanje ženskih ljudskih prava i uloge žena u ustavnim promjenama u Bosni i Hercegovini.

7. aprila 2006. godine, informativni program "Srpska Danas" na RTRS-u je emitovao vijest o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka u Modriči usmjerenim na podizanje svijesti o ravnopravnosti polova predstavnika i predstavnica lokalnih odbora parlamentarnih političkih stranaka.

8. aprila 2006. godine, specijalna emisija "Žena Danas" na RTRS-u sa predstavnicom Udruženih žena Banja Luka i Mirom Lolić Močević, programskom direktoricom Radio televizije Republike Srpske, koja se fokusirala na predavljanje rezultata Globalnog projekta monitoringa medija u 2005. godini, posebno rezultata za Bosnu i Hercegovinu i Centralnu i Istočnu Evropu.

9. aprila 2006. godine, informativni program BN Televizije je emitovao izvještaj o radu Udruženih žena Banja Luka na podizanju vidljivosti žena u javnom i političkom životu u Bosni i Hercegovini.

17. aprila 2006. godine, informativni program Radija Republike Srpske je emitovao izvještaj o radu Udruženih žena Banja Luka na borbi protiv nasilja po osnovu pola, radu SOS telefona za žene i djecu žrtve nasilja u porodici i inicijativi otvaranja sigurne kuće za žrtve nasilja u porodici u Banja Luci.

19. aprila 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a su emitovale vijest o javnoj tribini o ustavnim promjenama u BiH i ulozi žena u ovom procesu, organizovanoj od strane Udruženih žena Banja Luka i Helsinškog parlamenta građana Banja Luka.

27. aprila 2006. godine, dnevne novine Fokus su objavile članak pod nazivom "Sigurna kuća za žene," sa predavljanjem aktivnosti Udruženih žena Banja Luka na otvaranju skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u Banja Luci.

30. aprila 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a su emitovale vijest o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na edukaciji o ravnopravnosti polova za predstavnike i predstavnice lokalnih odbora političkih stranaka u Doboju.

Maj 2006. godine

4. maja 2006. godine, informativni program "Info Profil" na RTRS-u je emitovao izjavu Udruženih žena Banja Luka vezanu za ustavne promjene u Bosni i Hercegovini i nedostatak učešća žena u ovom procesu.

6. maja 2006. godine, dnevne novine BLIC su objavile članak o pravu na besplatan porod žena bez zdravstvenog osiguranja u Republici Srpskoj. Ranko Škrbić, Ministar zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske je donio ovu odluku nakon TV diskusije o ravnopravnosti polova i zdravstvenoj zaštiti, pripremljenoj od strane Udruženih žena Banja Luka, emitovanoj 29. aprila 2006. godine na RTRS-u. U istom članku BLIC prenosi izjavu predstavnice Udruženih žena Banja Luka o važnosti ove mjere za obezbjeđivanje pristupa zdravstvenoj zaštiti za sve žene u Republici Srpskoj.

10. maja 2006. godine, informativni program "Srpska Danas" je emitovao priču o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na pomirenju u BiH i prekograničnoj saradnji nevladinih organizacija iz Kozarske Dubice (BiH) i Hrvatske Dubice (Republika Hrvatska).

10. maja 2006. godine, centralne vijesti BN Televizije su emitovale izjavu Ranka Škrbića, Ministra zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i predstavnice Udruženih žena Banja Luka o primjeni nove odluke Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske o omogućavanju besplatnog poroda za sve žene bez zdravstvenog osiguranja u Republici Srpskoj.

15. maja 2006. godine, specijalni program Radija Republike Srpske posvećen Međunarodnom danu porodice, uz učešće predstavnice Udruženih žena Banja Luka i razgovor o problemu nasilja u porodici u BiH i nedostatku efikasnih programa prevencije organizovanih od strane vladinih institucija.

18. maja 2006. godine, specijalni program "Banjalučka Razglednica" emitovan na Radiju Republike Srpske, izjava Udruženih žena Banja Luka vezana za naše aktivnosti na prevenciji i tretiranju nasilja nad ženama u Banja Luci.

27. maj 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a i Alternativne televizije Banja Luka su emitovale izvještaj o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na promociji jednakosti polova u medijima u Bosni i Hercegovini.

Juni 2006. godine

7. juna 2006. godine, informativni program "Info Profil" na RTRS-u je emitovao izvještaj o preporukama CEDAW Komiteta Ujedinjenih Nacija na Izvještaj BiH po CEDAW Konvenciji i izvještaj predstavnice Udruženih žena Banja Luka, Global Rights - Partners for Justice Sarajevo, NVO "Medika" Zenica i Centra "Žena i društvo" Sarajevo u vezi sa izvještajem u sjeni nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini.

8. juna 2006. godine, informativni program "Srpska Danas" na RTRS-u je emitovao prilog o radu Udruženih žena Banja Luka na podizanju svijesti o ravnopravnosti polova predstavnika i predstavnica Udruženih žena Banja Luka u Novom Gradu.

17. juna 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a su emitovale izvještaj o radu Udruženih žena Banja Luka na edukaciji političarki u Bosni i Hercegovini o javnom zalaganju i medijskoj prezentaciji.

21. juna 2006. godine, centralne vijesti javnog servisa "BHT1" su emitovale izvještaj o aktivnostima Udruženih žena Banja Luka na promovisanju ravnopravnosti polova u medijima u Bosni i Hercegovini.

26. juna 2006. godine, informativni program "Radni dan" na Alternativnoj televiziji Banja Luka je emitovao izvještaj o radu Udruženih žena Banja Luka na prevenciji nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini, našoj saradnji sa lokalnim vladinim institucijama - policijom, sudovima i centrima za socijalni rad i uticaju na kreiranje javnih politika usmjerenih na borbu protiv nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini na svim nivoima.

Juli 2006. godine

6. jula 2006. godine, jutarnji program Radija UNO Banja Luka, Amela Bašić, psihološkinja Udruženih žena Banja Luka je predstavila aktivnosti na otvaranju sigurne kuće u najavila volontersku akciju na čišćenju sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja, planiranu za avgust 2006. godine.

13. jula 2006. godine, Alternativna televizija Banja Luka, informativni program "Radni dan", gošća Amela Bašić, psihološkinja Udruženih žena Banja Luka je predstavila aktivnosti na prevenciji nasilja u porodici, otvaranje sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci i našu saradnju sa lokalnim vladinim institucijama. Ona je pozvala zainteresovane građane i građanke Banja Luke da se uključe u volontersku akciju čišćenja sigurne kuće u avgustu 2006. godine.

27. jula 2006. godine, sedmični magazin "DANI" Sarajevo je objavio tekst pod naslovom "Nisu vlast a mijenjaju zakone", koji se fokusira na aktivnosti Udruženih žena Banja Luka na javnom zalaganju za izmjene diskriminativnih zakona u Bosni i Hercegovini.

August 2006. godine

9. avgusta 2006. godine, dnevne novine "Euro Blic" su objavile članak o radu Gradske uprave Banja Luka i njene saradnje sa nevladinim organizacijama. U članku je predstavljena izjava Vedrana Kelava, socijalne radnice na projektu "Žena i pravo" o našim tekućim aktivnostima i poziv građankama i građanima Banja Luke da podrže našu volontersku akciju čišćenja sigurne kuće u avgustu 2006. godine.

14. avgusta 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" su objavile članak pod naslovom "Volonterska akcija čišćenja sigurne kuće".

16. avgusta 2006. godine, UNO Radio Banja Luka je emitovao izjavu Vedrane Kelava, socijalne radnice na projektu "Žena i pravo" vezanu za volontersku akciju čišćenja sigurne kuće.

22. avgusta. 2006. godine, U programu "Banjalučka panorama " na RTRS-u, emitovana je izjava Amele Bašić i Lane Jajčević o otvaranju sigurne kuće i volonterskoj akciji.

23. avgusta 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a su emitovale izvještaj o volonterskoj akciji čišćenja sigurne kuće.

23. avgusta 2006. godine, dnevne novine "Euro Blic" su objavile članak o volonterskoj akciji čišćenja sigurne kuće.

23. avgusta 2006. godine, dnevne novine "Fokus" su objavile članak pod naslovom "Bijeg od nasilja" sa izjavom Lane Jajčević o volonterskoj akciji i otvaranju sigurne kuće.

Septembar 2006. godine

6. septembra 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" su objavile članak o aktivnostima projekta "Žena i pravo", pripremama za otvaranje sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci i realizaciju Memoranduma o razumijevanju, koji je potpisan između Udruženih žena Banja Luka i vladinih institucija na lokalnom nivou.

Gradski informativni magazin "Intermezzo" Banja Luka - izdanje za septembar 2006. godine je objavio članak pod naslovom "Uskoro otvaranje sigurne kuće" vezano za planove Udruženih žena Banja Luka za otvaranje sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji Banja Luke.

Oktober 2006. godine

2. oktobra 2006. godine, informativni program "Info profil" na RTRS-u, gošća Lana Jajčević, pravница Udruženih žena Banja Luka je predstavila aktivnosti na prevenciji nasilja na osnovu pola i govorila o problemima vezanim za nedostatak primjene Zakona o ravnopravnosti polova Bosne i Hercegovine i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske u praksi.

17. oktobra 2006. godine, informativni program "Radni dan" na Alternativnoj televiziji Banja Luka, gošća Amela Bašić, psihološkinja Udruženih žena Banja Luka je predstavila našu saradnju sa vladinim institucijama na borbi protiv nasilja u porodici, statistiku SOS telefona za žene i djevojke žrtve nasilja i karakteristike nasilja u porodici u našem okruženju.

23. oktobra 2006. godine, dnevne novine "Glas Srpske" Banja Luka su objavile članak o aktivnostima projekta "Žena i pravo" na pružanju pravne pomoći za žene žrtve nasilja u

porodici, statistiku SOS telefona i našu saradnju sa policijom i centrom za socijalni rad na obezbjeđivanju pomoći ugroženim ženama.

26. oktobra 2006. godine, Radio UNO Banja Luka je emitovao radio program pod nazivom "Uzroci i posljedice nasilja u porodici". Gošće programa su bile Lana Jajčević, pravnica Udruženih žena Banja Luka i Jelena Milinović, službenica za odnose sa javnošću u Gender centru Vlade Republike Srpske. Lana je predstavila naše aktivnosti na obezbjeđivanju pravne i psihosocijalne pomoći ženama žrtvama nasilja i otvaranju sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji Banja Luka.

Novembar 2006. godine

8. novembra 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" Banja Luka su objavile članak pod naslovom "Žene na marginama političkog života", sa izjavom predstavnice Udruženih žena Banja Luka o aktivnostima usmjerenim na promociju većeg učešća žena u javnom i političkom životu Bosne i Hercegovine.

24. novembra 2006. godine, jutarnji program Radija Bihać posvećen kampanji 16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama. Nada Golubović, predsjednica Udruženih žena Banja Luka je predstavila planirane aktivnosti u ovom periodu i pozadinu međunarodne kampanje.

24. novembra 2006. godine, informativni program "Srpska Danas" na RTRS-u emitovao je izvještaj o radionici organizovanoj u okviru projekta "Žena i pravo" usmjerenoj na poboljšanje saradnje sa lokalnim vladinim institucijama na prevenciji nasilja u porodici. Izvještaj je uključivao izjave Nade Golubović iz Udruženih žena Banja Luka, Nikole Dorontića iz Centra za socijalni rad Banja Luka, Gorana Lolića, predstavnika Centra javne bezbjednosti Banja Luka i Snježane Živković iz Okružnog javnog tužilaštva Banja Luka. **Isti izvještaj je emitovan kao dio centralnih vijesti na Alternativnoj televiziji Banja Luka.**

25. novembra 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a i Alternativne televizije Banja Luka su emitovale izvještaj sa konferencije za novinare Udruženih žena Banja Luka povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. Izvještaj je sadržavao izjave Nade Golubović, Amele Bašić i Aleksandre Radeta Stegić iz Udruženih žena Banja Luka, Ljiljane Radovanović, predstavnice Gradske uprave Banja Luka, Nade Tešanović, podpredsjednice Narodne skupštine Republike Srpske i Mire Lolić Močević, programske direktorice Radio televizije Republike Srpske.

26. novembra 2006. godine, dnevne novine "Glas Srpske" su objavile članak "Zakonom protiv nasilnika" koji je predstavio zaključke radionice strateškog planiranja/koordinacije sa lokalnim vladinim institucijama usmjerene na unaprijeđenje saradnje na primjeni Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj.

26. novembra 2006. godine, dnevne novine "Nezavisne Novine" su objavile članak "Uznemirujući porast nasilja nad ženama", sa izjavom Nade Golubović, predsjednice Udruženih žena Banja Luka o pripremama za otvaranje sigurne kuće.

27. novembra 2006. godine, TV emisija "Info u fokusu" na RTRS-u je imala za temu nasilje nad ženama. Učestvovali su Aleksandra Radeta Stegić iz Udruženih žena Banja Luka i Saša Savičić iz Gender centra Vlade Republike Srpske.

27. novembra 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a, Alternativne televizije Banja Luka, TV "PINK" BiH su emitovale javni apel Udruženih žena i Helsinškog parlamenta građana Banja Luka upućen Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine da poštuje zakonsku obavezu jednake zastupljenosti žena i muškaraca u procesu verifikovanja delegata i delegatkinja u domovima naroda na svim nivoima u Bosni i Hercegovini.

29. novembra 2006. godine, TV emisija "Omladinski forum" na RTRS-u je imala za temu nasilje u porodici. Gosti i gošće su bili/e Amela Bašić, psihološkinja Udruženih žena Banja Luka, Siniša Kosojević, predstavnik Centra javne bezbjednosti Banja Luka, Jelena Milinović, službenica za odnose sa javnošću Gender centra Vlade Republike Srpske i Gordana Vidović, direktorica nevladine organizacije Budućnost Modriča.

Decembar 2006. godine

1. decembra 2006. godine, TV emisija "Aktuelnosti" na RTRS-u je emitovana povodom Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a. Uključivala je izjavu Lane Jajčević, pravnice projekta "Žena i pravo" u vezi sa našim aktivnostima na borbi protiv nasilja u porodici.

2. decembra 2006. godine, informativni program "Srpska Danas" na RTRS-u je emitovao prilog o nasilju u porodici, statistici SOS telefona i radu policije i centara za socijalni rad na prevenciji i suzbijanju nasilja u porodici.

3. decembra 2006. godine, program "TV Liberty" emitovan na BHT1 je emitovao prilog o nedostatku finansijske podrške skloništima za žene i djecu žrtve nasilja u Bosni i Hercegovini i nedostatku sluha za ovaj problem od strane vladinih institucija na svim nivoima u Bosni i Hercegovini. Emitovana je izjava Aleksandre Radeta Stegić, predstavnice Udruženih žena Banja Luka, koja je reemitovana od strane nekoliko TV stanica u Bosni i Hercegovini.

5. decembra 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a i Alternativne televizije Banja Luka su emitovale izvještaj o okruglom stolu "Resocijalizacija osoba sa posebnim potrebama" koji je organizovan u Banja Luci od strane Udruženja paraplegičara Republike Srpske. U okviru priloga su emitovane izjave Nade Lipovac, predstavnice Ministarstva porodice, omladine i sporta Republike Srpske i Aleksandre Radeta Stegić, predstavnice Udruženih žena Banja Luka u vezi sa nasiljem u porodici, sa fokusom na nasilje nad ženama sa posebnim potrebama.

6. decembra 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a su emitovale izvještaj o javnoj tribini pod nazivom "Diskriminacija žena i ljudska prava - od lokalnog do globalnog problema", sa izjavom Snježane Savić, profesorice na Pravnom fakultetu. Organizovanje ove javne tribine je podržao Globalni fond za žene iz SAD-a.

7. decembra 2006. godine, centralne vijesti RTRS-a i Alternativne televizije su objavile izvještaj o konferenciji za novinare Udruženih žena i Helsinškog parlamenta građana Banja Luka povodom Međunarodnog dana ljudskih prava - 10 decembra. Pored ovih izvještaja, BHT1, je emitovao izjavu Aleksandre Petrić, predstavnice Udruženih žena Banja Luka o stereotipima u vezi sa nasiljem u porodici, našim planovima za otvaranje sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci i saradnji sa drugim organizacijama u BiH koje se bave zaštitom ženskih ljudskih prava i promovisanjem ravnopravnosti polova.

9. decembra 2006. godine, TV emisija na temu "Diskriminacija žena i ljudska prava - od lokalnog do globalnog problema" na RTRS-u. Gošće i gosti programa su bile/i Jadranka Miličević, predstavnica Fondacije CURE iz Sarajeva, Nikola Dorontić, predstavnik Centra za socijalni rad Banja Luka i Aleksandra Radeta Stegić, predstavnica Udruženih žena Banja Luka. Ova emisija je emitovana zahvaljujući podršci Globalnog fonda za žene iz SAD-a.

11. decembra 2006. godine, Izvještaj o otvaranju sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u regiji Banja Luke emitovana je kao dio vijesti na slijedećim medijima:

Radio televizija Republike Srpske (informativni programi "Info Profil" i "Srpska Danas"), Alternativna televizija Banja Luka (informativni programi "Radni dan" i Centralne vijesti u 19:00 časova), TV PINK BiH (informativni program "Info Top"), BHT1 - centralne vijesti, Radio Bosne i Hercegovine - centralne vijesti, Radio UNO Banja Luka, Radio NES Banja Luka i Radio Republike Srpske.

12. decembra 2006. godine, članci o otvaranju sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci su objavljeni u slijedećim novinama:

"Glas Srpske" Banja Luka - članak pod naslovom "Odbrana od nasilja - Sigurna kuća otvorena u Banja Luci"

"Euro Blic" Banja Luka - članak pod naslovom "Sklonište nakon zlostavljanja", "Nezavisne Novine" Banja Luka - članak pod naslovom "Sigurna kuća otvorena u Banja Luci".

9. Prepreke u našem radu:

Tokom 2006. godine, Udružene žene Banja Luka se nisu suočile sa značajnijim preprekama u realizaciji naših projekata i planiranih aktivnosti, osim u pogledu osiguravanja dugoročnih izvora finansiranja za sigurnu kuću za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luci iz lokalnog budžeta Grada Banja Luka. Nastavićemo da lobiramo za kontinuiranu podršku Administrativne službe Grada Banja Luka ovoj aktivnosti.

Međutim, najveću prepreku našoj budućoj održivosti i dugoročnom planiranju predstavlja činjenica da su Udružene žene Banja Luka, kao i gotovo sve nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini jako zavisne o finansijskoj pomoći od strane međunarodnih organizacija i inostranih vladinih agencija koje djeluju u BiH. Ovo nesumnjivo usporava naš organizacijski rast i utiče na ukupni uspjeh naših projekata i aktivnosti u smislu dugoročne održivosti i planiranja.

Dodatnu poteškoću predstavlja dugotrajna politička, socijalna i ekonomska kriza u oba entiteta Bosne i Hercegovine. Vidljivo je da zvanične institucije na entitetskom i državnom nivou u Bosni i Hercegovini pokazuju odsustvo jasnih indikatora progresa u smislu borbe protiv siromaštva, kriminalnih mreža, korupcije i uspostavljanja održivih zvaničnih politika u svim segmentima društvenog i ekonomskog napretka i razvoja.

Ovo ukazuje na potrebu za širim radom lokalnih nevladinih organizacija u budućnosti, posebno u smislu stvaranja uslova za budući razvoj demokratije i jačanja civilnog društva u svim sferama života - od obrazovanja, politike i ekonomije, do realizacije ravnopravnosti polova i jačanja ženskih ljudskih prava.

10. Strateški prioriteti u radu Udruženih žena Banja Luka u 2007. godini

Udružene žene Banja Luka će nastaviti da slijede strateške prioritete uspostavljene tokom predhodnog perioda i posebno će se fokusirati na sljedeće pravce:

- Borba protiv nasilja nad ženama i zalaganje za smanjenje rodno uslovljene diskriminacije u privatnom i javnom životu, sa fokusom na senzibilizaciju zvaničnih institucija o ovom problemu i razvoj i implementacija edukacijskih programa sa različitim ciljnim grupama sa ciljem podizanja svijesti o nasilju u porodici.
- Obezbeđivanje finansijske sigurnosti za sigurnu kuću za žene i djecu žrtve nasilja u porodici u Banja Luka i obezbeđivanje kontinuirane pravne i psihosocijalne podrške za žene i djecu žrtve nasilja u porodici.
- Nastavak naših aktivnosti javnog zalaganja usmjerenih na smanjenje diskriminacije i zloupotrebe žena u elektronskim i štampanim medijima u Bosni i Hercegovini i stvaranje uslova za jednak pristup žena i muškaraca kreiranju medijskih politika, povećanje rodne sensitivnosti novinara/ki u Bosni i Hercegovini,
- Podizanje javne svijesti o problemu trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.
- Nastavak aktivnosti na podršci održivom povratku u Bosni i Hercegovini kroz rad na jačanju položaja žena u ruralnim zajednicama Bosne i Hercegovine.
- Osnaživanje žena da učestvuju u društvenim promjenama kroz njihovu aktivnu ulogu u kreiranju javnih politika i političkom odlučivanju na lokalnim, entitetskom i državnom nivou u Bosni i Hercegovini;
- Javno zalaganje za jačanje položaja žena u našem društvu i smanjenje diskriminacije žena u političkoj, ekonomskoj i socijalnoj sferi kroz aktivnosti na implementaciji Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini, sa posebnim fokusom na obezbeđivanje rodno sensitive edukacije političara i političarki na lokalnom nivou;
- Jačanje saradnje sa drugim nevladinim organizacijama i zvaničnim institucijama u Banja Luci i cijeloj Bosni i Hercegovini i drugim zemljama u regionu;
- Razvoj unutrašnjih kapaciteta organizacije i rad na organizacijskom razvoju Udruženih žena Banja Luka.

11. Organizaciona struktura Udruženih žena Banja Luka

Nada Golubović – Predsjednica Udruženja

Profesionalno osoblje:

Aleksandra Radeta Stegić – Sekretarica Udruženja

Lana Jajčević – Pravnica, Projekt koordinatorica

Natalija Petrić – Advokatica, Pravna savjetnica

Amela Bašić - Psihološkinja

Vedrana Kelava - Socijalna radnica

Miroslav Samardžić - Finansijski menadžer, Projekt koordinator

Aleksandra Petrić – Savjetnica za ljudska prava, Projekt koordinatorica

Minja Damjanović - Projekt koordinatorica

Volonterke:

Jovanka Ivković

Sanja Vukša

Minja Damjanović

Iva Papić

Danijela Bašić

Tanja Boromisa

Ana Despenić

Maja Kovjenić

Snježana Spremo

Članovi/ce Upravnog odbora:

Stanka Miletić, Učiteljica u penziji, Podpredsjednica Udruženja

Mile Dmičić, Profesor na Pravnom fakultetu u Banja Luci, Ustavni Sud RS, član

Danica Berberović, Profesorica na Ekonomskom fakultetu u Banja Luci, članica

Miodrag Živanović, Profesor na Filozofskom fakultetu u Banja Luci, član

Zvezdana Rajkovača, Doktorica, Profesorica na Medicinskom fakultetu u Banja Luci, članica

Boris Ivanović, Načelnik SIPA-e, kancelarije u Banja Luci, član

12. Finansijski pregled rada Udruženih žena Banja Luka u 2006. godini

Donacija (EURO)	Partner	Naziv projekta	Period realizacije	Donator
46.997	-	Od Zakona do stvarne ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini	06.12.2005 - 06.12.2006	Evropska Unija
43.210	-	Ravnopravnost polova u BiH = Informisano javno mišljenje i rodno sensitivni	01.01.2006- 31.12.2006	EED/KED Njemačka

		mediji		
32.386	-	Podrška žrtvama nasilja u porodici - Sigurna kuća	31.08.2005-28.04.2006	Program upravne odgovornosti (GAP) SIDA Švedska USAID SAD
25.565	-	Jednokratna podrška za kupovinu namještaja i opreme za sigurnu kuću	06.02.2006	Grad Banja Luka kroz Centar za socijalni rad Banja Luka
73.404	Helsinški parlament građana Banja Luka	Žena i pravo X	01.01.2006-31.12.2006	SIDA/Kvinna Till Kvinna Švedska
10.866	-	16 Dana aktivizma protiv nasilja nad ženama	25.11.2006-10.12.2006	Globalni fond za žene, SAD
12.782	-	Jednokratna finansijska pomoć	2006	Donacije pravnih lica - Telekom Republike Srpske
649	-	Volonterska akcija - Sigurna kuća	avgust 2006	Omladinski komunikativni centar Banja Luka
8.306	-	Prevenција trgovine ljudima u srednjim školama Sjeverozapadne Bosne i Hercegovine	01.11.2006 - juli 2007	Catholic Relief Service (CRS) BiH
2.889	-	Izgradnja kapaciteta udruženja farmera	septembar - decembar 2006	IOCC
10.226	-	Mobilni tim za podršku žrtvama nasilja u porodici	Realizacija tokom 2007	Centar za socijalni rad Banja Luka
14.274	-	Uplata 20% od projekta koji je realizovan u 2005	Realizovan u 2005	Evropska Unija
287	Fondacija lokalne demokratije Sarajevo	Partnerstvo u organizovanju okruglog stola	juli 2006	Fondacija lokalne demokratije Sarajevo
292.066			2006	TOTAL

Prenos iz 2005. godine i predhodnih godina	147.109,00 KM
---	----------------------

Ulaz u 2006. godini	u KM
Doprinos donatora	418.340,00
Drugi prihodi (članarine i ostalo)	1.673,00
Total	567.122,00

Troškovi u 2006. godini	u KM
Bruto plate	98.772,00

Troškovi aktivnosti	292.447,00
Oprema i kancelarijski troškovi	128.123,00
Total	519.342,00
Balans - Prenos u 2007. godini	47.780,00

Pripremu i štampanje ove publikacije je omogućila Kvinna till Kvinna
Fondacija iz Švedske

KVINNA TILL KVINNA

PUBLIKACIJU PRIPREMILE:

Udružene žene Banja Luka

Adresa: Kalemegdanska 18, 78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 51 458 852
Telefon&Faks: +387 51 458 851
E-mail: natasap@inecco.net
Web: <http://www.unitedwomenbl.org>

Banja Luka, april 2007. godine

Urednica:

Aleksandra Petrić

Za izdavačice:

Nada Golubović

Layout:

Maja Ilić

Štampa:

GRAFID, Banja Luka